

DARBININKAS

Vol. LXXXIV, Nr. 19
Gegužė - May 7, 1999 Penktadienis-Friday

PERIODICALS
Postage paid at Brooklyn, N.Y.

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N.Y. 11207

Kaina
\$ 1.00

LIETUVOJE
ir apie
LIETUVĄ

- Lietuvos ministras pirmininkas Gediminas Vagnorius, balandžio 30 d. pareiškęs apie savo sprendimą atsistatydinti, vykstant aštriems ginčams su šalies prezidentu, antrą kartą savo politinėje karjeroje buvo priverstas pasitraukti iš premjero posto dėl savo "dygaus stiliaus". Tačiau analitikai sako, kad Vagnoriaus, kuriam nėra nepažįstamas politinio gyvenimo permainingumas, grįžimas visada įmanomas. Nors apklausos duomenys parodė, jog apie 60 proc. Lietuvos gyventojų norėtų, kad dabartinė vyriausybė atsistatydintų, analitikai sako, kad per anksti "paskelbti nokautą" Vagnoriui.

- Lietuvos konservatorių partija pareiškė, kad konservatoriai nenori vadovauti kitai vyriausybei. Po gegužės 1 d. vykusio Konservatorių partijos Politinės tarybos posėdžio Seimo vicepirmininkas Andrius Kubilius sakė: "Šiuo metu mes manome, kad prezidentas neturėtų teikti konservatoriaus kandidatūros į ministro pirmininko postą, o konservatoriai negalėtų priimti prezidento siūlymo vadovauti būsimajai vyriausybei". Aukšto rango Konservatorių partijos narys Reuters sakė, jog partija neskaitins savo atstovų, kad jie suktų užimti postus kitoje vyriausybėje, nors konservatoriai savo partijos nariams to daryti netrukdytų.

- Gegužės 2 d. į Albaniją gydyti Kosovo pabėgėlių išvyko grupė Lietuvos karo medikų. Krašto apsaugos ministerija pranešė Eltai, kad lietuviai į Albaniją išvyko iš Karmėlavos oro uosto Norvegijos karinių oro pajėgų lėktuvu C130. Keturi lietuviai gydytojai, trys felčeriai, du vairuotojai paramedikai ir vienas vertėjas kartu su Latvijos karo medikais turėjo išvykti jau anksčiau iš Rygos, tačiau NATO tuomet atsiuntė per mažą lėktuvą visiemis Baltijos valstybių karo gydytojams ir jų įrangai sutalpinti. Todėl iš Rygos išskrido tik latvių karo medikai, o lietuviai liko laukti kito lėktuvo. Medikai iš Lietuvos buvo nugabenti į Albanijos Berat miesto už 150 kilometrų nuo šios valstybės sostinės Tiranos. Berate įsikūrusi viena iš Kosovo pabėgėlių stovyklų.

- Balandžio 30 dieną sukako aštuoneri metai nuo buvusio Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministro, diplomato, politinio kalinio ir tremtinio Juozo Urbšio mirties. Ta proga balandžio 30 d. Kaune, Kovo 11-osios gatvėje, J.Urbšiui (1896-1991) atidengta memorialinė lenta.

- Naujosios demokratijos/Motėrų partijos nariai gegužės 1 d. diskutavo apie darnų skirtingų kartų sambūvį. Šioms problemoms aptarti buvo skirta Vilniuje vykusios partijos konferencija "Naujoji demokratija ir gerovės prielaidos visoms visuomenės kartoms". Ji buvo skirta Motinos dienai paminėti.

- Krasnojarsko krašte bus įsteigta Lietuvos verslo atstovybė, o Lietuvoje veiks Krasnojarsko verslo atstovybė.

ALEKSANDR SOLŽENYČIN NUSIVYLĖS BALTIJOS ŠALIŲ POZICIJA DĖL KOSOVO KRIZĖS

Nobelio premijos laureatas Aleksandr Solženycyn griežtai pasmerkė Vakarų veiksmus prieš Jugoslaviją, taip pat Rytų Europos paramą NATO veiksmams. "Gana baisu, kad Rytų Europa, kurią visada užjaučiau, kai ji buvo engiama ir neturėjo laisvės, dabar chorą kalba - bombarduokite, bombarduokite Jugoslaviją", balandžio 27 d. sakė A. Solženycyn.

Jis apgailestavo, kad Baltijos šalių pozicija analogiška. "O kiek mes kalbėjome, jas gindami", pastebėjo jis, turėdamas galvoje laikotarpį, kai Baltijos šalys kovojo dėl nepriklausomybės. A. Solženycyn šį pareiškimą žurnalistams padarė, Maskvoje įteikęs savo įsteigtą literatūrinę premiją.

Pasak jo, NATO karinės operacijos Jugoslavijoje "pradėjo

naują epochą, kurioje nebus laikomasi tarptautinių įstatymų", nes galios tik jėgos įstatymas. "Kas stipresnis, tas darys spaudimą, ir tai baisiausia", sakė ižymis rusų disidentas.

Anot rašytojo, NATO veiksmai prieš Jugoslaviją toli gražu negina Kosovo albanų. "Nereikia remtis iliuzija, kad, neva, svarbiausias Amerikos ar NATO tikslas yra ginti Kosovo gyventojus", sakė jis.

Pasak A. Solženycino, "jei engiamųjų gynimas būtų bent kiek rūpėjęs, tai jie galėjo per 40 metų apginti Tibetą, jo tautą, religiją, aukštą seną kultūrą". "Tačiau kaip bailiai jie nepajudino piršto, bijodami konflikto su Kinija", pažymėjo rašytojas.

A. Solženycyn taip pat priminė ir apie "išblaškytą po daugelį šalių ir naikinamą" kurdų

likimą. Vakarai turėjo 40-50 metų, kad apgintų milijonus šių nelaimingų žmonių, tačiau to nepadarė, nes "Turkija - nadingas sąjungininkas", kuris kontroliuoja svarbius sąsająs, teigė rašytojas.

"O dabar tokia palanki progą - negalintis apsiginti taikins. Serbijos tikriausiai niekas neapgins - Rusija visiškai bevalė ir bejėgė, todėl Vakarai gali parodyti ragus ir nagus. Tai ir vyksta", sakė A. Solženycyn.

A. Solženycyn teigė, kad "panašiai, kaip kažkada Hitleris dėl savo avantiūros pasitraukė iš Tautų Lygos ir pradėjo Antrąjį pasaulinį karą, taip jie, tiesą sakant, pamynė Jungtines Tautas, kolektyvinio saugumo sistemą ir valstybių suverenumo principus".

Omnitel Laikas

Kauno "Žalgirio" krepšininkai, Europos Krepšinio Taurės nugalėtojai, su Lietuvos Prezidentu Valdu Adamkumi ir Alma Adamkiene po apdovanojimų

ELTA nuotr.

LIETUVA NUSISTATĖ TVARKĄ, KAIP RUOŠIS NARYSTĖS DERYBOMS SU ES

Lietuvos Vyriausybė patvirtino tvarką, kaip bus ruošiama šalies pozicija įvairiose srityse per narystės derybas su Europos Sąjunga.

Lietuvai gavus pakvietimą pradėti intensyvias derybas, jos vyks pagal 29 Europos Sąjungos teisės skyrius. Kiekvienam jų Lietuva turi paruošti savo derybų poziciją.

Tarp 29 ES teisės skyrių yra laisvas prekių judėjimas, laisvas asmenų judėjimas, laisvas kapitalo judėjimas, laisvė teikti paslaugas, imonių teisė, konkurencija, žemės ūkis, žuvininkystė, transporto politika, mokesčiai, ekonominė ir pinigų sąjunga, statistika, socialinė politika ir užimtumas, energetika, pramonės politika, mokslas ir moksliniai tyrimai, švietimas ir mokymas, informacijos technologija ir kiti.

Vyriausybės patvirtinta tvarka numato, kad derybų pozicijas šiuose 29-iose ES teisės skyriuose ruoš specialios darbo grupės, kurioms vadovaus atitinkamų sričių viceministrai, departamentų direktoriai ir kitų vyriausybinių žinybų vadovai.

Derybų pozicija gali būti nuostata išsiderėti tam tikrą pereinamąjį laikotarpį ES reikalavimams įgyvendinti vienoje ar kitoje ES teisės srityje.

Kai kuriuose teisės skyriuose Lietuvos derybų pozicija gali būti apskritai nesiderėti, t.y. be išlygų tuoj pat priimti to skyriaus reikalavimus.

Pasak Lietuvos integracijos į ES kuruojančių Vyriausybės valdininkų, derybų dabar pakviestosios šalys derasi tik maždaug pagal pusę iš 29 teisės skyrių, nes kituose neprašo pereinamųjų laikotarpių ir gali įvykdyti reikalavimus dar iki formalios narystės.

Panaši galėtų būti ir Lietuvos situacija, BNS sakė Lietuvos pareigūnas. Derybų pozicijas jis iliustravo jau besiderančių Vidurio Europos šalių pavyzdžiais.

Jūros neturinčiai Čekijai, pavyzdžiui, neaktualus yra žvejybos skyrius, todėl jos derybų pozicija šiame ES teisės skyriuje yra sutikimas iškart priimti ES reikalavimus.

Lenkija, turinti darbo jėgos perteklių, derasi su ES dėl laisvo darbo jėgos judėjimo. Lenkijos derybų pozicija šiame skyriuje yra pasiekti šios laisvės įsigaliojimo iškart po šalies prisijungimo į ES, o ES siekia nustatyti pereinamąjį laikotarpį, kad apgintų savo darbo rinką nuo pigios darbo jėgos antplūdžio.

Lietuva nebūtinai turi paruošti iškart visas 29 derybų pozici-

jas, nes ir narystės derybos vyks ne iškart visais 29 "frontais". Pozicijos bus ruošiamos, atsižvelgiant į tai, kokiais tempais vyks narystės derybos.

Vyriausybė Europos integracijos komisija nustatys, kada ir pagal kurį ES teisės skyrių turi būti paruošta Lietuvos derybų pozicija. Poziciją tvirtins Vyriausybė.

Omnitel Laikas

"ŽALGIRIUP" - 5 MLN. 120 TŪKST. LITŲ

Pažymėdama Kauno "Žalgirio" vyrų krepšinio komandos, tapusios Eurolygos čempione, nuopelnus, Lietuvos Vyriausybė iš rezervo fondo Kūno kultūros ir sporto departamentui skyrė 5 mln. 120 tūkst. litų.

1 mln. 120 tūkst. litų skirta premijoms: dešimčiai žaidėjų, vyriausiajam treneriui ir treneriui skirta po 80 tūkst. litų, o atsarginiam žaidėjui, fizinio parengimo treneriui, gydytojui ir masažuotojui - po 40 tūkst. litų.

4 mln. litų skirta Kauno "Žalgirio" komandos pasirengimui kitam Eurolygos čempionatui.

Omnitel Laikas

LIETUVOS MINISTRAS PIRMININKAS PRANEŠĖ APIE SAVO ATSISTATYDINIMĄ

Lietuvos Respublikos Ministras Pirmininkas Gediminas Vagnorius atsistatydina. Apie tai jis pats informavo visuomenę balandžio 30 d vakare per Lietuvos nacionalinę televiziją. Vadovaujantis Konstitucija, kartu su Premjeru pasitraukia visa Vyriausybė. 41 metų G.Vagnoriaus, Ministrų Kabineto vadovavusio beveik pusterčių metų, atsistatydinimas įsigalios, kai atitinka-

mą dekretą pasirašys Prezidentas Valdas Adamkus. Premjeras atsistatydinimo pareiškimą valstybės vadovui įteikė gegužės 3 d. Prezidentas dekretu turi įpareigoti visą Vyriausybę eiti savo pareigas, kol bus suformuotas naujas Ministrų Kabinetas ir pavesti kuriam nors iš ministrų laikinai vadovauti Vyriausybei.

ELTA

VALDININKAI LIETUVOJE GAUNA DIDŽIAUSIUS ATLYGINIMUS

Didžiausią darbo užmokestį kovo mėnesį visame Lietuvos ūkyje gavo aukščiausios valdžios ir valdymo institucijų darbuotojai. Vyriausybės, Seimo, ministerijų ir kitų valdžios institucijų tarnautojai praėjusį mėnesį uždirbo vidutiniškai 2286 litus. Per mėnesį jų darbo užmokestis padidėjo 7,5 proc. Kiek mažiau uždirbo piniginių tarpininkavimo (bankų ir finansų maklerio įmonių) darbuotojai - vidutiniškai po 2242 litus (padidėjo 8,2 proc.). Didžiausius atlyginimus kovo mėnesį taip pat gavo draudėjai ir pensijų lėšų kaupėjai (išskyrus privalomąjį socialinį draudimą) - po 1666 litus, elektros gaminto-

jai ir paskirstytojai - po 1649 litus, paštininkai ir ryšininkai - po 1481 litą, "Sodros" darbuotojai - po 1355 litus, nekilnojamojo turto veikla užsiimančios žmonės - po 1274 litus.

Mažiausiai kovo mėn. uždirbo žemės ūkio ir medžioklės (po 462 litus) bei žuvininkystės darbuotojai (563 litus). Mokytojai kovo mėn. uždirbo vidutiniškai po 1058 litus, medicinos įstaigų darbuotojai - po 840 litų, socialiniai darbuotojai - po 972 litus. Biudžetinių įstaigų darbuotojai uždirbo vidutiniškai po 1089 litus, pelno siekiančių įmonių - po 1029 litus.

Omnitel Laikas

"ČERNOBYLIO" VIRUSAS PIETŲ KORĖJOJE PAKENKĖ 300 000 KOMPIUTERIŲ

Manoma, kad kompiuterių "Černobylio" virusas sugadino jau 300 tūkst. kompiuterių Pietų Korėjos vyriausybėse įstai-gose, mokyklose bei verslo įmonėse, balandžio 27 d. pranešė šios šalies atstovai.

Manoma, kad šiuo virusu "užsikrėtė" beveik 4% Pietų Korėjos kompiuterių. Tai žymiai pranoksta visas ankstesnes "epidemijas".

Tačiau nacionalinė naujienų agentūra "Yonhap" citavo pramonės atstovus sakant, kad virusas galėjo pakenkti net 15% visų kompiuterių ir gali kainuoti šaliai iki 250 mln. dolerių.

"Černobylio" virusu taip pat "užsikrėtė" daugiau kaip 100

tūkst. visos Kinijos kompiuterių, pranešė šalies žiniasklaida.

Balandžio 26 d. - per 13-ąsias Černobylio branduolinės katastrofos metines - šis virusas buvo smarkiai apgadinęs mažiausiai 7600 kompiuterių, pranešė naujienų agentūra "Xinhua".

Manoma, kad šis virusas atsirado Taiwane. Jis naikina informaciją kompiuterių kietuosiuose diskuose ir žaloja operacinių sistemų aplinką. Užprogramuota, kad viruso "štamai" labiausiai kenktų kompiuteriams, naudojančioms "Windows 95" ir "Windows 98" darbinę aplinką.

Omnitel Laikas

"NEWSWEEK" GAVO APDOVANOJIMĄ UŽ LEWINSKY ISTORIJĄ

"Newsweek" išspausdintas straipsnis apie Monica Lewinsky balandžio mėnesį pelnė žurnalui National Magazine Award. Šis žurnalas jau apdovanotas už tris straipsnius - visi apie Prezidento Clinton aferą ir su ja susijusius nesmagumus Baltuosiuose Rūmuose - parašytus Michael Isikoff ir Evan Thomas. Rašiniai buvo apibūdinti kaip "nuostabiai bešališki, skaidrūs ir parašyti su išbaigtu kruopštumu".

34-tojo metinio apdovanojimo rengėjai taip pažymėjo žurnalus, pralenkiančius kitus savo meistriškumu: "Vanity Fair" (tiražas daugiau kaip 1 mln.), "Conde Nast Traveler" (nuo 400,000 iki 1 mln.), biznio žurnalas "Fast Company" (nuo 100,000 iki 400,000) ir dizaino leidinys "I.D. Magazine" (iki 100,000).

(AP, New York)

AKTORIUS RICHARD GERE LANKOSI ALBANŲ PABĖGĖLIŲ STOVYKLOJE

Balandžio 28 d. vienas pabėgėlis gavo autografą, o Richard Gere iš arti pamatė stovyklą su etniniais albanų pabėgėliais iš Kosovo. Aktorius, žinomas kaip Tibeto kovos prieš Kiniją šalininkas, nusprendė praleisti

tris dienas Makedonijoje, kad galėtų pats pasikalbėti su oficialiais pareigūnais ir pamatyti kai kurias vietas, kur pastarąjį mėnesį buvo priglausta daugiau

(nukelta į 7 psl.)

“Galima būti vieninga komanda ir politikoje”, - mano Seimo Pirmininkas Vytautas Landsbergis

- Ar Lietuvos aukščiausios valdžios vyrai nesugeba būti vieninga komanda kaip visus džiuginantis Kauno “Žalgiris”? Jūs savo kalboje per televiziją taip pat užsiminėte, kad “svarbiausia irkluoti viena kryptimi”. Ar tai įmanoma?

- Įmanomi ir daug sunkesni dalykai. Viskas priklauso nuo apsisprendimo, nusistatymo, kas yra svarbiau. Žiūrint, kaip žaidė mūsų krepšininkai, tikrai galėjo kilti minčių, kad taip būtų visur. Visi išvien. Vienam tikslui. Be tarpusavio priekaištų net ir klaidą padarius, be reikalo praradus taškų ar sutrikus. Ta dvasinė kokybė laimėjo mums Europos auksą. Ne tik individualus meistriškumas. (Juokiasi.)

Todėl manau, kad galima būti vieninga komanda ir politikoje. Tačiau ar pavyks dirbti pakankamai darniai, net ir turint pažiūrų skirtumų, pragmatiškai ar idealistiškai matant Lietuvos problemas, nežinau. Galbūt tai turėjo galvoje Prezidentas, sakydamas, kad skiriasi požiūriai į Lietuvą. Nemanau, kad kas pagalvojo, jog kuris nors iš aukštų pareigūnų nori blogo Lietuvai. To tikrai nėra. Galbūt Prezidentas žiūri idealistiškiau, o Ministras Pirmininkas, susidurdamas su kasdienėmis, kiekvieną dieną sprenddamas dešimtis, jei ne šimtus konkrečių valdymo problemų, žiūri pragmatiškai, kartais gal net per daug pragmatiškai. Kai kada norėtusi tam tikros vizijos, bet kad ta vizija siektų toliau negu šių metų biudžetas, išmokėjimai, kokia nors einamoji sutartis. Mes tikrai dirbame tuos kasdienius darbus ir tikime, kad ta sutartis bus pasirašyta, kad tas investuotojas ateis, kad pasieksime pozityvaus formulavimo Washingtono ar Briuselyje. Ir visa tai teigiamai atsilieps ekonomikai, investicijoms ir darbo vietoms. Žmonių turinčių darbo, pasitikinčių ateitimi, ir nuotaika kitokia, galima su jais kalbėtis ir apie ateities vizijas. Esu su tuo susidūręs: žmonėms kalbi ateitį, kokia Lietuva bus po dešimties metų, o jie klausia, kaip man šiandien gyventi, kai pensija nedidelė ir mokesčiai padidėjo. Tai iš tiesų yra tam tikra priešvara. Vis dėlto nei viena, nei kita nuostata neturėtų būti supriešinama.

- Jus dažnai vadina dramatiškų situacijų sprendimo meistru. Ar imatės taikdarios misijos Prezidento ir Ministro Pirmininko konflikte? Krizė kaip ir nesibaigė?

- Nenoriu apie save kalbėti, juo labiau kokiais nors apibūdinimais. Tiesiog darau tai, ką manau esant reikalingą.

- Daug kalbėta, kad prie vadovų nesusikalbėjimų prisidėjo spaudos tarnybos, aplinka.

- Nenoriu spėlioti, kaip kas vyksta vienoje ar kitoje įstaigoje, kas kalbama ar galvojama ir kas pasakui pasirodo spaudoje. Aš nusprendžiau - pasiklausiu tik tuo, ką man asmeniškai sakė Prezidentas, ką Ministras Pirmininkas. Esu matęs, kaip mano žodžius patiekia lyg citatas, o iš tikrųjų įterpdami kokių žodžių ar juos sukeisdami. Taip spaudoje atsitinka. Nežinau, ar netyčia, kad būtų gražiau, ar iš blogos valios. Todėl ir sau sakiau, ir kitus kviečiau pasikliauti tiesioginiais ryšiais.

- Esate minėjęs, kad “su Geminu Vagnoriumi kartais lengvai, kartais sunkiau, bet dviese irgi viską išsiaiškiname”. Dėl kokių priežasčių du vienos partijos vadovai “sunkiau”

aiškinasi santykius?

- Yra labai senas ir, deja, Lietuvoje labai veiksmingas kiršinimo metodas. Ateina koks žmogus ir sako: “Petras apie tave kalbėjo taip ir taip”. Nueina pas Petrą ir sako: “Žinai, su anuo kalbėjau, tai jis apie tave pasakė taip”. Labai stengiuosi nepasikliauti tokia “informacija”: arba tiesiog ją atidedu kaip abejotina, arba patikrinu ją tiesiog susitikęs ar iš kitų šaltinių. Labai naudinga, ką išgirdus ir susirūpinus, susitikti ir pasiklausti tiesiai. Tai kelias, kuriuo būtina eiti. To niekaip negalima padaryti per atstovus spaudai.

- Buvo užsiminta, kad krizė kilo ir dėl ekonominių Prezidentūros interesų, kad konservatoriai susitikinėjo su įvairių finansų ir pramonės grupių atstovais.

- Negirdėjau apie tokius susitikinėjimus ir su niekuo nesusitikinėjau.

- Prezidento reitingai, skirtingai nuo konservatorių, labai aukšti. Ar konservatoriai nesvarstė siūlymų atiduoti vadžias mažumos Vyriausybei?

- Pirmiausia apie mažumos vyriausybes. Tokie atvejai nėra labai reti, ypač Skandinavijos kraštuose. Švedijoje ir dabar valdo mažumos vyriausybė. Būna taip, kad mažumai trūksta kelių balsų iki daugumos, tačiau su kokia nors ir koaliciją neįneinančia partija būna susitarimas, kad jie parems, negriauš tos vyriausybės. Tokie modeliai geriau veikia senesnes demokratines tradicijas turinčiose šalyse, kur nėra tokių aštrių konfrontacijų dėl valdžios ar dėl turto kaip Lietuvoje. Kol vyksta privatizavimas, ką čia slėpti, susiduria dideli interesai. Ir ne tik vietiniai, yra ir dideli tarptautiniai interesai. Todėl Lietuvoje daugiau įvairių įtakų valdžiai nei kokiame Danijoje. Todėl ten ir gali dirbti mažumos vyriausybės. Galbūt tai pasiektų padaryti ir Lietuvoje. Gal Prezidentas ir nori išbandyti tokį modelį - turėti vyriausybę, kurią galėtų daugiau veikti tiesiogiai. Labai norėčiau apie tai pasikalbėti tiesiai ir atvirai, jeigu nesiliaus ta konfrontacija ir nesikeis nusistatymas, kad dabartinę Vyriausybę vis tiek reikia nuversti.

- Kaip vertinate siūlymus stiprinti Prezidento galias, keisti Konstituciją?

- Kadangi jau esu pragyvenęs gabalą laiko Lietuvoje, suvalgiau šiek tiek druskos per tą laiką, prisimenu valdymo suirutę 1991m. pabaigoje, kai parlamente susiformavo nauja kairioji dauguma, kai G. Vagnorius negalėjo dirbti su mažumos remiama vyriausybe. Tada buvo kilusi mintis įsteigti Prezidento instituciją. Nors ir buvau valstybės vadovas, neturėjau jokios teisės nei grąžinti kokią įstatymą iš naujo svarstyti, nei nevirtinti kokio ministro kandidatūros ir pan. Naujoji dauguma, vadovaudamasi nuostata “Kuo blogiau, tuo geriau”, viską atmesdavo. Tada kilo mintis, kad galėtų būti Prezidento institucija su įgaliojimais reguliuoti prieštaravimus, tačiau prieš Prezidentą, turintį didesnių įgaliojimų, kilo didžiulis opozicijos pa-

Vytautas Landsbergis pasakė kalbą Baltijos saugumo konferencijoje Washingtono š. m. kovo 6 d. V. Kelerienės nuotr.

sipriešinimas. Man tik vienas dalykas įdomus - ar tai nebus tos pačios jėgos, kurios tada prieštaravo didesniems įgaliojimams, o dabar tuos įgaliojimus norėtų padidinti. Žinoma, gy-

venimas moko, bet Lietuvoje kartais vyksta labai įstabūs pokyčiai.

Kalbėjosi
Rimantas Varnauskas

Gyvųjų ir mirusiųjų Įkvėpimo žemė

Alis Balbierius

Kadaise viename interviu “Literatūrai ir menui” fotomeninkas Romualdas Rakauskas (AFIAP narys) gan kukliai prasi-tarė: jei išliksiu Lietuvos fotografijoje, tai tik su “Žydėjimu...” Žydėjimo fotografijų cikle tikrai yra puikių, be-

veik nepakartojamų dalykų, bet va vėl yra solidus fotografijų albumas “Įkvėpimo žemė”. R. Rakauskas yra iš tų fotografų, kurie savo kūryba išties remiasi į žemę. “Žydėjimas” taip pat kyla iš žemės, taip pat iš ten kyla ir pats kūrėjas, šiuo atveju - rašytojas, ir visų kitų, ne tik rašytojų, įkvėpimai. Žemės idėja (ne kosmopolitine) persmelktas ir šis naujasis R. Rakausko albumas, šįsyk skirtas įvairių kartų (ne tik šio amžiaus) Lietuvos rašytojams - nuo Donelaičio, šio amžiaus klasikų iki vieno kito talentingesnio šių dienų jaunojo (sąlyginai).

Vartai albumą ir staiga pajauti - kokie visi mes “žemininkai”, ne tik tie keli talentingiausi “amerikiečiai”, iš kurių su vienu kitu susitinkame ir šioje knygoje. “Įkvėpimo žemė” - tai vaizdų albumas, kuriame pirmuoju smuiku groja R. Rakausko sukurti gyvų ar jau išėjusiųjų rašytojų portretai arba jų gimtinių bei buvusių gimtųjų vietų peizažai. Tai - knygos “karkasas”, apie kurį išdėliotos tų pačių rašytojų dokumentinės vaikystės ar jaunystės fotografijos, autografa, eilėraščių ir tekstų faksimilės, etc. Svarbios čia ir pažymėtos datos, jau savaime

tapę tų rašytojų gyvenimo ir mūsų literatūros istorija.

Žinoma, Donelaičio ar Strazdo Romualdas negalėjo nufotografuoti, bet jis puikiai išsprendė ir šią problemą, sau būdingu “rakauskišku” stiliumi parodydamas ir šių, ir ne tik šių klasikų gimtąsias vietas - jų žemę, erdvę virš tos žemės, kartais amžiaus plaukiančius debesis, kaip, pavyzdžiui, virš Margėnų kaimo. Gimtosios žemės - įkvėpimo žemės - daugiausia kaimo, vienkio, rečiau miesto idėja paremti visi rašytojų portretai. Kaimiška kontekste savotiškais žemininkais atrodo ir Vilniaus fone R. Gavelis, J. Ivanauskaitė ar A. Marčėnas, it karėvis stovintis Kaune prie Nemuno vandens matuoklio. Leidinyje yra tikrai daug gerų portretų ir menine fotografijos prasme - netikėti rakursai, psichologinės nuotaikos, jaučiamas fotografo dvasinis susikabėjimas su portreto “herojais”, o taip pat ir kai kurių plunksnos brolių vaidybiniai sugebėjimai, išryškinti per R. Rakausko fotoobjektyvą. Portretuose atsispindi žaismė ir susimąstys-

(nukelta į 5 psl.)

Popiežius paskelbė tris naujus šventuosius

Sekmadienį, balandžio 18 d., Popiežius Jonas Paulius II kanonizavo vieną prancūzų ir du italus, paskelbdamas juos naujojo tūkstantmečio vertybių pavyzdžiais. Vatikanas pranešė, kad per 20 popiežystės metų Popiežiaus Jono Pauliaus šventaisiais paskelbtųjų skaičius jau pasiekė 283. Sekmadienį atvirose šv. Mišiose šv. Petro aikštėje trys pašventintieji buvo: Rev.

Marcellin Champagnat, pasulyje paplitusio Maristų auklėjamojo ordino įsteigėjas Prancūzijoje; italė vienuolė Sesuo Agostina Livia Pietrantoni; ir italų kunigas Rev. Giovanni Calabria. Popiežius ypač išaukštino seserį Agostiną, kuri dirbdama gailestingąja seserimi Romoje buvo pamišusio paciento mirtinai nudurta 1894 m.

(AP, Vatican City)

Jugoslavų mistikai pranašauja karo pabaigą

Dažniausias klausimas, užduodamas Spasoje Vlajic'ui šiomis dienomis, yra apie tai, kada baigsis NATO oro atakos Jugoslavijoje. “Karas, - tvirtai atsako pranašas, - baigsis gegužės 21 dieną”. Prie 53 metų inžinieriaus pagal profesiją ir mistiko iš pašaukimo nedidelio ofiso du-

rų (Belgrado priemiesčiuose) driekėsi eilės, vos tik NATO pradėjo oro atakas prieš mėnesį. “Jie ir dabar tebeina, - sako žmogus neįžvelgiamomis mėlynomis akimis. - Dauguma klausia, kada visa tai baigsis?”

(AP, Zemun, Jugoslavija)

NEW JERSEY NEW JERSEY NEW JERSEY NEW JERSEY
SENTRY REALTY, INC. 33 E. Railroad Ave., Jamesburg, NJ 08831. Tel.: (732) 521-1611. FAX 732-521-0034. Jei norite pirkti namą, žemės plotą, komercinį pastatą ar nuomotį namą puikioje Centrinėje New Jersey dalyje, maloniai kviečiame kreiptis į NJ Licensed Real Estate agentę ZINERĄ A. MACYS (kalba lietuviškai). Namų tel.: (732) 521-5556 arba (732) 521-1916. Centrinė New Jersey dalis yra puiki vieta gyventi tiek jaunoms šeimoms, tiek pensininkams. Geros mokyklos. Patogus susisiektis su prekybos centrais ir darbais. Gerai žinomos pensininkų namų bendruomenės.

GALCHUS & GORDON, advokatai, patarnauja sekančiuose teisiniuose reikaluose: nelaimingi atsitikimai, nekilnojamas turtas, imigracija, DWI and all criminal. Virš 20 metų patirtis. Parūpinamas lietuvių k. vertėjas. Konsultacija nemokamai. Galchus & Gordon, 39-07 Bell Blvd., Bayside, NY 11361. Tel.: 718 229-2628.

JONAS V. STRIMAITIS, advokatas, patarnauja teisiniuose reikaluose, kurie liečia testamentą paruošimą ir jo vykdymą, o taip pat nekilnojamo turto pirkimą ar pardavimą bei įvairius reikalus, susijusius su mokesčių (tax) mokėjimu. Advokatas dirba Connecticut valstijoje ir kalba lietuviškai. 134 West St., Simsbury, CT 06070. E-mail: sigecycle@aol.com Tel.: 860 651-0261. Fax 860 651-8376.

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laidotuves. Koplyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

BUYUS FUNERAL HOME. Mario Teixeira, Jr. laidotuvių direktorius, Newark office: 426 Lafayette St. (Cor. Wilson Ave.). Tel. 344-5172. Paruošiamos garbingos laidotuvės. Modernios koplyčios, oras šaldomas. Daug vietos automobiliams pastatyti.

JUOZO ANDRIUŠIO Real Estate, namų pardavimas, visų rūšių apdraudimai, Income Tax pildymas. Įstaiga veikia naujojoje vietoje - OHLERT-RUGGIERE, Inc., 89-11 Jamaica Ave., Woodhaven, NY. Tel. 847-2323 (namų tel. 847-4477). Įstaigai kreipiantis paminėti, kad esate ar norite būti J. Andriušio klientais.

VYTAUTAS BELECKAS IR SŪNUS JONAS, sav. Winter Garden Tavern, 1883 Madison St., Ridgewood, NY 11227. Tel. 821-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA - Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai. Dalia Radžiūnas, sav. - 43-04 Junction Blvd., Corona, Queens, NY 11368. Tel. 779-5156.

LAISVĖS ŽIBURIO radijas girdimas sekmadieniais 9 val. ryto iš KDM stoties 1380 AM. Romas Kezys, 217-25 54th Ave., Bayside, NY 11364. Tel. 718 229-9134 arba 718 428-4552. Fax 718 423-3979.

Lietuvos Krikščionišką DEMOKRATIJA
ir jos spaudą paremkime dabar:
pinigais, Unitrust, testamentais.
-Tax Exempt #36-2927289-
per:
Pope Leo XIII Literary Fund, Inc.
9050 Troy Avenue
Evergreen Park, IL, 60642
Fax/Tel. 708-636-9562 Klauskite informacijų

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI
SUKURIAMI IR NEMOKAMAI
PRISTATOMI Į VISAS KAPINES
NEW YORK, NEW JERSEY
IR CONNECTICUT VALSTIJOSE.
ISTAIGA PRIE ŠV. JONO KAPINIU.

Fasolino
MEMORIALS

66-86 80 ST. MIDDLE VILLAGE,
QUEENS N.Y. 11379
PHONES (718) 326-1282; 326-3150
-TAI MŪSŲ VIENITELĖ VIETA -
GAUSI PARODŲ SALĖ -

KVEČAS
JONAS
1933+1976

DARBININKASThe Lithuanian Weekly
Published by Franciscan Fathers341 HIGHLAND BLVD.
BROOKLYN, NY 11207Editorial Office 718-827-1352
Business Office 718-827-1351
FAX 718-827-2964Publication No. USPS 148-360
ISSN 0011-6637Second Class postage paid at Brooklyn, NY, Post Office
Subscription per year \$30.00. Single copy \$1.00.
Published Weekly except 2nd and 3rd week in JulyPOSTMASTER: Send Address Change to:
DARBININKAS, 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207
— Redaguoja REDAKCINĖ KOMISIJA —

Rankraščiai taisomi Redakcijos nuožiūra

Motinų ir močiųjų dienoje

Prisiminus šeimos šilimą, gimtąją pastogę, tėvelius, - visą tą šaltinį, iš kurio išdygo visi doros daigai, kilnieji palinkimai, kur kūdikystėje įskiepyti gražiausi jausmai, - pirmiausia akyse stoja motinos paveikslas. O kas gi mus taip neišskiriama riša su motina? Turi būti kas nors labai galingo. Toji galybė tai ne kas kita, kaip motinos meilė savo kūdikiui. Visa, kas mumyse yra gero, nukrypsta į mūsų pačių motinas ir bendrai į motiną, kaip į gerąją pasaulio dvasią, kaip į gėrio simbolį.

Motinos sąvoka apima moterį ir kūdikį. Ir tai ne vieną momentą, bet visą gyvenimą: nuo priešlūpšio iki karsto. Įvairiame ir painiame gyvenime motinos žvilgsnis budi ir stebi. Motinos širdis niekuomet nepavargsta, jos akys niekuomet neužsimerkia. Su meile širdyje ir malda lūpose sergsti ji vaiką nuo pirmojo krykštavimo lopšelyje, eina kartu gyvenimo dienose, lydi per visus audringus jaunystės metus – kol tik Viešpats laiko ją gyvą mūsų žemės takuose.

Nors motinystė sena kaip pati žmonija, Motinos diena ne taip jau seniai pradėta švęsti. Tyli ir kantri motina nešė savo vargų našta amžiais, klupdama ėjo vargo kelią neatžymėta, bet galinga savo meile. Ji ta pati lydinti sūnų į Kęstučio pulkas ar Vytauto žygius, ta pati po kelių amžių šventas giesmės begiedanti, šimtus kilometrų einanti savo vaikams sėkmės išmelti prie Aušros Vartų Motinos.

Motina – antrasis angelas sargas. Ji nors ir toli būdama, ji net ir mirusi saugo ir veda tiesiu keliu: ne vienam gundymo valandoje išskyla jos šviesus paveikslas, jos maldai sudėtos rankos, prisimena iš jos girdėti pamokymai. Kad nusigręžtų nuo pikto dažnam užtenka tik pagalvoti: ką man pasakytų motina?

Tikrai laiminga ta motina, kuri pajėgia taip giliai įkvėpti savo vaikuose gėrio ir tiesos pajutimą Dievui ir savo motiniškam pašaukimui. Ištikimos motinos didžia dalimi prisidėjo, kad ir jų vaikai galėjo pasiekti aukštesnio tobulumo. Augustiną, Teresėlę, Mariją Goretti gerbiam kaip šventuosius daugiausia dėl jų motinų padarytos įtakos. Šios įtakos galingume glūdi ir gili motinos atsakomybė. Ar neprasilenktų su savo motinišku pašaukimu tokia motina, kuri bandytų savo vaikams ir sau pačiai taikyti skirtingą moralę? Argi nebijotų išgirsti iš savo vaikų priekaišto: mamytė, o kodėl tu nevykdai?

Šalia Nežinomojo Kareivio kapo turėtų sau rasti vietos ir Nežinomoji Motina. Kur gi didžiųjų vyrų motinos, mums juos išauginusios? Tų nežinomų motinų dvasia, perduota jų vaikams, tėra viešumoje pasireikšusi. Kaip vadinosi ta motina, kuri, vilkdama sunkią baudžiaivos našta, mokė savo vaikus lietuviškų poterių, liūliavo juos lietuviška daina, sekė jiems lietuviškas pasakas, išmokė lietuviško rašto? Ji, savo varganą dalį vilkdama, išlaikė mums lietuvišką kalbą, išsaugojo tautos dvasinį turą, išsaugojo ir mums paliko lietuvišką dvasią.

Šiame krašte telefono ir telegrafo bendrovių statistikos pažymi, kad tik Kalėdos tolimų atstumų pasikalbėjimais pralenkia Motinos dieną. Visi stengiasi bent iš tolo pasveikinti savo mamytę. Bet ar tikrai mylįs savo motiną gali jaustis savo pareigą pilnai atlikęs, teatreipdamas savo dėmesį į ją vieną dieną metuose už visus metų metus motinos parodytą meilę?

Angliškai – Y2K, lietuviškai – “2TM”

Visi, kurie sąmoningai ar nesąmoningai naudoja si paskutinį kartą Popiežiaus Grijorius XIII 1582 m. pataisytu kalendoriumi bei šių laikų kompiuterizuotomis sistemomis, yra pagalvoję apie po šių metų sekantį ne tik naują šimtmetį, bet ir naujo tūkstantmečio pradžią. (Iš tiesų tų “visų” yra daug, bet jie toli gražu, “ne visi”: kiniečiai šiuo laiku gyvena 4697 metus, o izraelitų biblinis kalendorius rodo net 5759 metus). Nuo Kristaus gimimo metus skaičiuojančiam pasauliui artėjantis gruodžio paskutinis vidurnaktis metų skaitlinę pastūmės iš 1999 į 2000.

Ryšium su artėjančiais mūsų kalendoriaus 2000 metais, stovime prieš visai naują šių laikų uždavinį. Svarbu, kad visos automatiškai, kompiuteriais laiką skaičiuojančios sistemos ir kitais metais veiktų teisingai. Ši grėsmė iškilo todėl, kad dažnai gyvoje kalboje ir kompiuterių programose metai buvo žymimi tik paskutinėmis dviem skaitlinėmis. Kol nestovėjome ant naujo šimtmečio slenksčio, viskas buvo gerai. Pvz., kalbėdami apie II Pasaulinį karą, sakėme, kad jis prasidėjo “trisdėsimt devintais” ir visiems buvo aišku, kad tai 1939. Žmogus susigau do apie kurį šimtmetį kalbama ir, kai pririekia, gali sau mintyse prisidurti “19–”, “18–” ar kokį kitą skaitmeninį priešdėlį. Protaujantis žmogus tuo pačiu “aklai” nenaudoja aritmetikos: kad ir trumpinant, visiems aišku, kad jei Basanavičius gimė (pereito šimtmečio) 51-ais, o mirė 27-ais, tai jis išgyveno daugmaž 76 metus.

Tai kur čia kokio nors pavojaus esmė? Nesileidžiant į technologines gelmes, bet apie kompiuterius maždaug galvojant taip, kaip visi suprantame, pvz., automobilių variklio veikimą, reikalas yra gana paprastas. Kompiuterinė mašina neturi žmogui igimto, lankstaus intelekto. Taigi, jei kompiuterio atmintyje Basanavičiaus metai bus įrašyti tik dviem skaitlinėmis (51), o mirimas irgi panašiai, tai kompiuteris aritmetiką naudos teisingai, bet taip pat absurdiškai: 27 - 51 = -24. Šito pavojaus variantų yra daug. Pagalvokime, kas būtų, jei aną šimtmečio krikšto knygoje Basanavičiaus gimimas buvo įrašytas 51 ir lygiai taip pat kada nors praeityje kompiuterizuotas, o jau šių laikų preciziška doku-

mentacija mirimo metus pažymėjo 1927. Paleiskime į darbą automatizuotą sistemą, kuri skaičiuoja daugybę gimimų ir mirimų. Ožkabaliuose gimusiam Jonukui mašina išskaičiuos net 1927 - 51 = 1876 išgyventus metus...

Žvelgiant bendrai, tenka klausyti, kas mums gali nutikti dabar, šimtmečio ir tūkstantmečio pabaigoje? Pažiūrėkite į savo kredito kortelėje įmuštą galiojimo datą. Manojoje įrašyta 05/00. Tai reiškia, kad ji galios iki “00” metų gegužės mėn. Sakykime, banke nepataisyta (ar pražiopsota) kompiuterio programa sekančiais metais skaičiuos nuošimčius už dar “99 metais” pirktą pirkinį. Tokia programa pirkinio sumai išskaičiuotų 0 - 99 = -99 ar gal +99 metus ir, turbūt, užvartų milžinišką pabaudą. Aišku, bendrai imant, taip neįvyks, nes kvailai parašytos ar tinkamai neišbandytos kompiuterių programos neatiduodamos naudojimui. Tačiau taip gali įvykti su užsilikusiomis seniai, seniai parašytomis, gal retai naudojamomis programomis. Čia ir glūdi naujojo tūkstantmečio automatizuoto skaičiavimo grėsmė: tikriausiai pasitaikys mažas skaičius neteisingai išskaičiuotų davinių – sąskaitų, “pasenusio” maisto bei vaistų, kelionės bilietų, bankuose seifus užrakinančių- atrakinančių laikrodžių ir t.t., ir t.t. Jei tokia užsilikusi programa bus telefono centrinėje – tai, kas žino, jums gali būti atjungtas telefonas. Jei elektros paskirstymo stotyje –

galbūt visai apylinkei bus išjungta elektra... Aišku, neteisingai išskaičiuotų sąskaitų niekas nemokės. Bus blogiau, jei mieste, aerouoste ar ligoninėje užges elektra.

Ši problema yra reali, ją pataisyti išleidžiamos žvėriškos pinigų sumos, ja rūpinamasi. Visai neseniai Bill Clinton viešai džiaugėsi, kad JAV Socialinės apsaugos sistemos (Social Security Administration) kompiuterių programos yra pilnai sutvarkytos, patikrintos ir paruoštos sekantiems metams. Kitos JAV valdžios įstaigos prieš šio uždavinio dar tebedirba. 1996 m. konsultantai skaičiavo, kad 2TM reikšinio sukorėgavimas gali siekti 600 milijonų (lietuviškai: milijardų) dolerių sumą. Pasaulinio masto Lloyds of London draudimo firma manė, kad ta suma gali siekti vieną trilijoną dolerių (tūkstantį milijardų). Kai kurie ekonomistai baiminasi, kad gali kilti ekonominė krizė dėl sutrikusio tiekimo pramonei ir prekybai. Kad ši problema ne juokai, 1999.III.10 profesinėje spaudoje pasirodė žinutė, kurios pastebėjau Washingtono didžiuosiuose laikraščiuose. JAV ir Rusija sutarė įkurti bendrą atominės ginkluotės sekimo centrą, kad abiejų kraštų automatinės gynybos sistemos... “nesuklystų” Naujųjų Metų naktį. Centras veiks maždaug mėnesį laiko, nuo “99” gruodžio iki “00” sausio vidurio.

Apsisaugojimui eilinis gyventojas čia mažai ką gali pa-

daryti, nes plačiai vartojamos ar kitaip kritiško pobūdžio sistemos glūdi įvairiausius pataravimus tiekiančių įmonių ar įstaigų rankose. Jei turite asmeninį kompiuterį, patyrinėkite ar žinovų pasiklausinėkite, kaip jis veiks po Naujųjų metų. Atsikėlę Naujųjų Metų rytą, patikrinkite ar mašina veikia... Šiaip gi patarčiau jau dabar Naujųjų Metų sutikimui pradėti pirktis šampaną, nes šimtmečio ir tūkstantmečio išvakarėse pareikalavimas bus didesnis negu paprastai. Jūsų pamėgto šampano rūšies gali pritrūkti, kainos pakilti... Gi, kalbant šiek tiek rimčiau, eiliniam piliečiui gal nereikėtų lėktuvu skristi gruodžio 31 vėlyvą naktį ir sausio 1 dieną. Lėktuvai nekris iš dangaus, tačiau gali pasitaikyti kokių nors sutrukdyimų ar šiaip nepatogumų.

Aš pats, dabar jau pensijon nuplūdiavęs technologas, informatikos srityje per profesinio darbo metus esu parašęs daug kompiuteriams programų. Kai kuriose iš jų reikšmės turėjo ir datos. Su malonumu prisimenu, kad niekad, net “senais laikais”, netrumpinau metų žymėjimo, visados metus programuodavau keturiais skaitmenimis. Čia jau bus mano igimtas polinkis į formalizmą. Tačiau tai reiškia, kad mano parašytos kompiuterių programos teisingai veiks, hmmm..., iki 9999 metų pabaigos.

Amerikoje oficialiu laiko matavimo prižiūrėtoju yra Washingtono veikianti JAV Laivyno observatorija (U.S. Naval Observatory). Ji skelbia, kad pa-

(nukelta į 4 psl.)

Vilniaus senamiesčio stogai

V. Kapočiaus nuotr.

Valdas Adamkus

Likimo vardas - Lietuva 40

Sodiečiai, matyt intuityviai pajutę šio žmogaus spinduliuojantį gerumą, atsiliepdavo pasitikėjimu ir atvirumu: kviesdavosi į svečius, vaišindavo duona, pienu, sūriu ar naminiu alumi.

Būdamas greta Česlovo, ne kartą pagalvojau, kaip nelygiai Dievas skiria taurumo dvasios - šiam žmogui jos teko gal net per daug. Skaitydamas jo knygas, jausdavau tokį pat, kaip ir bendraudamas tiesiogiai, asmeniškai spinduliuojimą. Džiaugiausi, kad Česlovas Kudaba profesoriauja universitete, nes žinojau: kad ir kokią discipliną jis dėstytų, tai bus žmogiškumo ir meilės tėvynei paskaitos. Laikiau garbe padėti jam atvykti į JAV susipažinti su ekologijos mokslo laimėjimais, Vakarų gyvenimo būdu. Bet net ir keliaudamas per Ameriką, grožėdamasis gamta, Česlovas vis viena nuolat mintimis grįždavo į Lietuvą - jautėsi, kad tai žmogus, kurio tiesiog neįmanoma atplėšti nuo gimtinės.

Visą gyvenimą būdamas Atgimimo žmogus, Česlovas Kudaba neišvengiamai turėjo įsilieti į Sąjūdžio veiklą. 1990 metų žiemą jis buvo išrinktas į Aukščiausiąją Tarybą sunkiausioje lietuviui rinkiminėje apygardoje - Vilnijos regione. Joks kitas Sąjūdžio kandidatas nebūtų pajėgęs ten nurungti nepalankiai Nepriklausomybės atžvilgiu nusiteikusią tautinių mažumų atstovų. Česlovas man pasakojo, kad jis visai nenorėjęs balotiruotis, tačiau labai smarkiai jį įkalbinėjo Sąjūdžio lyderiai - reikėjo žmogaus, kuris per rinkimus populiarintų lietuviybės idėjas lenkiškose apylinkėse. “Mano vieta - universitete, o ne politikoje”, - ne kartą man sakė

Česlovas. Bet, suvokdamas, kaip svarbu Lietuvai, kad kuo daugiau karštų Nepriklausomybės šalininkų būtų Aukščiausiojoje Taryboje, jis sutiko iškelti savo kandidatūrą ir buvo išrinktas.

Tai turbūt būta sunkiausio jo gyvenime tarpsnio. Kai nuvilnijus pirmajai džiaugsmo bangai atkurtą Nepriklausomybę ėmė pamažu apsiprasti, labai apmaudu man buvo regėti, kaip ėmė gesti Česlovo Kudabos pakili nuotaika. Prasidėjus smarkioms politinėms rietenoms Aukščiausiojoje Taryboje, jis dažnai būdavo labai susikrimęs ir ne kartą man yra sakęs, kad jam norisi net atsakyti deputato mandato ir dirbti tik universitete. “Einu į tuos rūmus prisiversdamas. Tenai jau nebeliko Atgimimo dvasios. Sakyk, kaip žmonės gali šitaip elgtis?” - klausdavo manęs tyliu balsu.

Didžiulį dvasinį smūgį Česlovui sudavė viešai pasipylę kaltinimai, kad jis - “raudonas”, nes esą susideda su “raudonaisiais”. Jis buvo priskirtas komunistams vien dėl to, kad drauge su Justinu Marcinkevičiumi ir kitais garsiais kultūros žmonėmis pasirašė inteligentų kreipimąsi dėl stiprėjančio politinio susipriešinimo Lietuvoje ir, be to, nebalsavo kartą kitą taip, kaip buvo sumanę Sąjūdžio daugumos vadai. Mat labai greitai Aukščiausiojoje Taryboje atsirado veikėjų, kurie, patys nieko nenuveikę Lietuvos labui ir iki Atgimimo laikų buvę visiškai nežinomi, staiga išlindo kaip Pilypai iš kanapių ir ėmė dėtis didžiais kovotojais už Nepriklausomybę, net turinčiais teisę mokyti meilės tėvynei tokius žmones kaip Česlovas Kudaba.

Sykį su kartėliu jis man papasakojo: “Sėdžiu posėdžių salėje. Priešais stoviniuoja du mano kolegos deputatai. Vienas jų lyg norėtų man kažką sakyti, bet kitas, girdžiu, replikuoja: “Nekreipk dėmesio į tą komunistą”. Papasakojęs šį atsitikimą Česlovas, atsimenu, tiesiog vaikiškai tyrai paklausė: “Kaip manai, negi jie patys tiki tokiomis nesąmonėmis?”

Didelį skaudulį, kaip supratau, Česlovui sukėlė vienas piketas prie Seimo rūmų, nors jis ir vengė apie tai kalbėti. Mitinguotojai, be kita ko, iškėlė plakata, kuriame buvo jo nuotrauka, “papuosta”

raudona žvaigždė.

Galvoju, kad tokių įžūlių įžeidinėjimų sukelti pergyvenimai galėjo pagreitinti Česlovo Kudabos mirtį, nors jis ir nepagydomai sirgo vėžiu. Apie jo ligą sužinojau, kai daktarai jau rekomendavo jam vykti operacijai į Vokietiją, o Atviros Lietuvos fondas sutiko finansuoti šią kelionę. Tuo metu buvau Amerikoje - paskambindavau į Vilnių ir iš Česlovo Kudabos artimųjų sužinodavau, kaip jam einasi.

Kai dukra jį parvežė iš Vokietijos, viešėjau Lietuvoje. Po operacijos jis jautėsi gana nusilpęs, bet pasikalbėdavome nors telefonu.

Prabėgus keliems mėnesiams, vėl atskridau į Vilnių. Būta 1992 metų vasaros. Aplankiau Česlovą jo namuose. Nudžiugau jį pamatęs: jis jau atrodė nepalyginti geriau, išeidavo pasivaikščioti, net dirbo. Susitikome ir mieste. Jis buvo linksmas nusiteikęs. Nuėjome pas mane į “Neringos” viešbutį. Kažkas mus nufotografavo. Nemaniau, kad tai paskutinioji mūsų bendra nuotrauka - norėjosi tikėti, kad jis, ėmęs taisyti, dar bent keletą metų pagyvens net ir sirgdamas vėžiu. Tačiau, kai 1993 metų sausio pradžioje atvykau į Lietuvą dalyvauti Stasio Lozoraičio rinkiminėje kampanijoje, Česlovas jau gulėjo ligoninėje. Nuėjau aplankyti ir tiesiog nustėrau: jį buvo sunku atpažinti.

Važinėdamas po Lietuvą, vis pasidomėdavau, kaip jis laikosi. Jo būklė tolydžio blogėjo. Sužinojau, kad gydytojai neteikia jokių vilčių: greitai miršias. Iš ponios Kudabienės išgirdau, kad vienai vaistai, kurių nėra Lietuvoje, galėtų kiek palengvinti jo savijautą. Tuoj pat paskambinau į Čikagą - paprašiau nedelsiant jį nupirkti ir atskraidinti lėktuvu. Vaistai atkeliavo, bet buvo jau per vėlu...

Artėjant į pabaigą prezidento rinkimų kampanijai, 1993 metų vasario 9 dieną drauge su “Santaros” žurnalo redaktoriumi Romualdu Norkumi nuvykome į Antakalnio klinika dar kartą

(nukelta į 4 psl.)

■ Gegužės 1 d. Serbijos žiniasklaida pranešė, kad NATO raketai pataikius į keleivinį autobusą, žuvo 60 žmonių, tarp jų apie 15 vaikų. Jugoslavijos prezidentas Slobodan Milošević Belgrade besilankančiam JAV žmogaus teisių aktyvistui Jesse Jackson pažadėjo paleisti tris JAV kareivius, kurie pateko į nelaisvę kovo 31 d. Kaip pranešė Jugoslavijos naujienų agentūra Tanjug, šalies prezidentas Milošević pareiškė, kad "JAV kareiviai nelaikomi priešiniais, o militarizmo ir karo aukomis". Jackson žurnalistas sakė, kad Milošević nori susitikti su JAV prezidentu Bill Clinton. Gegužės 2 d. Jugoslavija paleido tris nelaisvėje buvusius JAV kareivius, tačiau JAV prezidentas Clinton pareiškė, kad NATO oro smūgiai prieš Jugoslaviją tęsis. Išlaisvinti JAV kareiviai iš Jugoslavijos atvyko į Kroatiją, o iš čia parsiskraidinti į JAV karo bazę Vokietijoje. NATO atstovas Jamie Shea pareiškė, jog "jei Jugoslavijos prezidentas Milošević gali įsakyti, kad belaisviai būtų paleisti per valandą, jis tikriausiai taip pat gali įsakyti, kad 40 tūkst. jo kareivių per valandą pasitrauktų iš Kosovo".

■ Jugoslavija pranešė, kad šalies priešlėktuvinė gynyba numušė JAV naikintuvą F-16. NATO pareiškė, kad lėktuvas sudužo dėl techninių gedimų, o pilotas išgelbėtas.

■ Graikijoje daugiau kaip 10 tūkst. demonstrantų prie JAV ambasados Atėnuose degino JAV vėliavas ir Jungtinių Valstijų prezidento Bill Clinton atvaizdus. Remiantis apklausų duomenimis, daugiau nei 95 proc. graikų nepritaria Jugoslavijos bombardavimams.

■ Vienoje vyko derybos dėl Kosovo krizės sprendimo, kuriose dalyvavo JAV Kongreso, Rusijos Valstybės Dūmos nariai ir Jugoslavijos prezidento patarėjus.

■ Kremlius ir Baltieji rūmai pranešė, kad Rusijos pasiuntinys Balkanuose Viktor Černomyrdin išvyko į JAV, kur gegužės 3 d. susitiko su JAV prezidentu Clinton.

■ Gegužės 1 d. vakare Maskvoje buvo įvykdyti du sproginiai netoli dviejų sinagogų. Sinagogoms žalos nepadarėta.

Angliškai – Y2K, lietuviškai – "2TM"

(atkelta iš 3 psl.)

skutinė dvidešimtojo šimtmečio diena bus ne šiais, bet sekančiais metais, 2000.XII.31. Matote, mūsų naudojamo kalendoriaus pradžioje nebuvo "nulių" metų, Kristaus gimimas pradėtas skaičiuoti sulig 1-ais m. po Kristaus, 1 p. Kr. Manoma, kad nebuvo todėl, nes net šeštajame šimtmečiuje Romos astronomai dar skaičiavo romėnų skaitmenimis (I, II, III, IV ir t.t.), o toje sistemoje nebuvo nulio. Todėl yra logiška ir aritmetiškai tikslu, kad, jei tūkstantmetis trunka 1000 metų ir pradėjome skaičiuoti nuo 1, tad naujasis tūkstantmetis oficialiai turėtų prasidėti 2001 metais...

Tarp kitko, yra pagrindo manyti, kad naujojo tūkstantmečio pradžią jau esame pražiopsoję... Yra duomenų, kad senieji matematikai ir istorikai šiek tiek klydo, nustatydami Kristaus gimimo metus. Kai kas tvirtina, kad Kristus gimė ne 1-ais metais po Kristaus, bet 4-ais metais prieš Kristų, 4 pr. Kr. Taigi, ir šis šimtmetis, ir šis tūkstantme-

tis "iš tikrųjų" galbūt pasibaigė 1997.

Kalendorių buvo daug lengviau ir pigiau tikslinti, negu taisyti šių laikų kompiuterius. Mūsų kalendorius buvo tikslintas daug kartų. Jį tikslino ir taisė Julijus Cezaris, kurio garbei "Julius" vardu buvo pavadintas 31 dieną turintis mėnuo. Cezario ipėdinis Augustas taip pat pravedė kalendoriaus reformą ir jo garbei vienas mėnuo tapo pavadintas "Augustus" (mūsų rugpjūtis). Kad Augusto garbė nebūtų mažesnė už Cezario, anuometiniai romėnų kunigai rugpjūtį prailgino nuo 30 iki 31 dienos. Bostoniškė Lietuvių enciklopedija teigia, kad, norint iš eilės trijų mėnesių po 31 dieną, rugsėjis ir lapkritis buvo sutrumpinti iki 30 dienų, pridėdant po vieną dieną spalviui ir gruodžiui...

Šito viso išvada galėtų būti tokia: šiandien tiksliai nežinome, kurie dabar metai, šimtmetis ar tūkstantmetis; tačiau svarbu, kad šių metų pabaigoje veiktų mūsų kompiuteriai.

Woody Allen vėl tampa tėčiu

63-jų metų filmų kūrėjas buvo nufotografuotas stumiantis vežimėlį kartu su savo 28 metų žmona Soon-Yi Previn. "Mes labai džiaugiamės," – sakė Woody Allen sekmadienio "Daily News" laidai. Pora nepasakė, ar 5 mėnesių dukrelė vardu Bechet (Bih-SHAY) Dumaine Allen yra jų, ar idukrinta. Neseniausiose

fotografijose Previn neatrodė esanti nėščia. Mergaitė pavadinta svingo eros džiazo klarnetistės Sidney Bechet garbei. Allen ir Previn vedė 1997 m. gruodžio 23 d., nutrūkus Allen'o ryšiams su Mia Farrow, kuri buvo ilgalaikė jo gyvenimo draugė ir Previn idukrintoja.

(AP, New York)

Moterys lyderės svarsto ateities strateginius klausimus

Š. m. balandžio 7-9 dienomis Cambridge, Harvardo universitete, vyko Moterų-pasaulio lyderių tarybos suvažiavimas.

Šioje Taryboje moterys dalyvauja narių statusu – esamos ir buvusios pasaulio valstybių prezidentės ir premjerės (jų yra 21). Be to, veikia patarėjų taryba – tai parlamentų pirmininkės, ministrės, žymios veikėjos (buvusios ir esamos).

Šiame suvažiavime dalyvavo ir Lietuvos atstovė habil. dr. Kazimiera Prunskienė, LR Seimo narė, pirmoji LR ministrė pirmininkė (po nepriklausomybės atkūrimo 1990-91 m.).

Moterys-lyderės svarstė ateities strateginius klausimus, skaitė paskaitas Harvardo universite-

to J. F. Kennedy School of Government studentams.

Tokio pat pobūdžio suvažiavimas Cambridge vyko 1988 m.

Šiomet buv. Lietuvos premjerė K. Prunskienė po renginio porai dienų pasiliko Bostone ir dalyvavo Lietuvių Bendruomenės sekmadienio renginiuose. Šv. Petro bažnyčioje dalyvavo mišiose. Po šv. Mišių vykusiu pietų metu seimo narė K. Prunskienė supažindino dalyvius su dabartine Lietuvos politine padėtimi, su Lietuvos naujienomis.

K. Prunskienė svečiavosi Bostono Lietuvių piliečių asociacijos pirmininko Romo Veito šeimoje.

Gabrielė Miksen

Artėja kompozitoriaus Vlodo Jakubėno sukaktis

Ruošiamas komp. Vl. Jakubėno gimimo minėjimas

Komp. Vladas Jakubėnas Chicagoje dirbo ir pedagoginį darbą. Nuotraukoje matome jį duodantį pianino pamoką jaunai pianistei

Nuotr. iš Ed. Šulaičio archyvo

Artėja komp. Vl. Jakubėno 95-asis gimtadienis – šių metų gegužės 15 d. Visi dar gerai atsimename 1994 metus, kuomet Lietuvoje ir Chicagoje buvo iškilmingai paminėtas kompozitoriaus 90-metis.

Šiomet minėjimai gal bus kiek mažesnės apimties, tačiau vis tiek norima tinkamai pagerbti šį daug Lietuvai ir lietuviams nusipelnusį žmogų. Pagrindinis minėjimas įvyks Vilniuje (tiksliai data dar nenumatyta, bet planuojama jį surengti birželio pradžioje). Vilniaus Muzikos akademijoje įvyks komp. Vl. Jakubėno kūrinių koncertas, taip pat akademine dalis, monografijos apie kompozitorių bei audiokasetės su kompozitoriaus styginių kvartetu pristatymas. Taip pat bus surengta ir paroda apie komp. Vl. Jakubėną bei jo kūrybą. Be to, ruošiamas TV ir radijo laidos, o visa minėjimo Vilniuje programa bus įrašyta į videojuostą, kurią vėliau bus galima pamatyti Chicagoje bei kitose vietovėse.

Kaip minėta, šių sukaktuvių proga bus išleista jau seniai planuota a.a. prof. Aniceto Armino ir Irenos Skomskienės redaguota monografija, skirta komp. Vl. Jakubėnui ir jo kūrybai. Dauguma teksto jau buvo paruošta prieš 3-4 metus, tačiau dėl lėšų stokos užtruko jos išleidimas. Dabar, atėjus su didele finansine parama Devenių Kultūros Fon-

dui (jo prezidentė Dalia Bobelienė), ši komp. Vl. Jakubėno kūrybos paminklų jau galima konkrečiai įgyvendinti.

Norėtusi išvardinti ir keletą kitų Lietuvoje per praėjusius 6 metus išleistų leidinių. Pirmas iš jų pasirodė 1993 m., ir tai buvo gaidų rinkinys (lietuvių evangelikų giesmių harmonizacijos) "Jėzau, Tu mano gyvybė" (spec. redaktorius A. Karaška). 1994 m. pasirodė jau stambesnis leidinys "Už jūrų marių". Tai lietuvių liaudies dainų aranžuotės chorams. Jį sudarė, parengė ir redagavo V. Juodpusis.

Net 5 gaidų rinkinius išleido J. Petronio leidykla Kaune, kuri jau 1943-44 m. buvo pradėjusi leisti kompozitoriaus Vl. Jakubėno kūrybą, bet dėl prasidėjusio karo savo darbo tada negalėjo pabaigti. 1977 m. pasirodė "Dvi rapsodijos" fortepionui, du šokiai iš baleto "Vai vos juosta" ("Gintaro pily") fortepionui, "Melodija-legenda" smuikui ir fortepionui, "Serenada" violončelei ir fortepionui, "Vai eičiau aš, eičiau".

Daugumą šių leidinių yra nedideli juose telpa tik po vieną kūrinių, bet "Vai eičiau aš, eičiau" jau stambokas (92 psl.) ir jame telpa originalios dainos chorams. Šį rinkinį sudarė Irena Skomskienė, redagavo prof. Povilas Glylys.

Bet stambiausias iš šio pobūdžio leidinių yra 1997 m. taip

pat Lietuvos muzikų draugijos išleistas "Svetimi kalnai" (sudarė ir redagavo Ramutis Čepinskas). 150 puslapiuose telpa 32 originalios solo dainos ar harmonizuotos lietuvių liaudies dainos su fortepiono pritarimu.

Čia taip pat dar reiktų paminėti Loretos Venclauskienės paruoštą didžiulį dviejų tomų komp. Vl. Jakubėno straipsnių ir recenzijų rinkinį, turintį daugiau kaip 1000 puslapių. Jo pirmame tome telpa ir sudarytojos ilgokas įvadinis straipsnis "Vlodo Jakubėno gyvenimo ir kūrybos metmenys" bei Vytauto Stroliaus paruošta diskografija.

Reikia manyti, jog komp. Vl. Jakubėno kūrybos leidimas Lietuvoje nesustos ir toliau, kol nebus išleisti visi vertingieji jo kūriniai, kurie priklauso lietuviškosios kūrybos aukso fondui. Todėl visi siekime, kad tai įvyktų. Čia, žinoma, neapsieisime be finansinės ar kitokios paramos. Komp. Vl. Jakubėno draugija Chicagoje, ir jos skyrius Lietuvoje laukia geros valios tautiečių talkos!

Edv. Šulaitis

Kilimų ir kiliminių dangų bendrovės "Kilimai" Lietuvoje 13 procentų akcijų įsigijo JAV kompanija "MFK Chemical corporation", besiverčianti didmenine cheminių produktų prekyba.

Valdas Adamkus

Likimo vardas - Lietuva 40

(atkelta iš 3 psl.)

aplankyti Česlovo. Išvydome jį visiškai nusilpusį, gulintį lovoje, bet jis labai apsidžiaugė, kad atėjome aplankyti. Romualdas Norkus atvežė "Santaros" leidyklos leidžiamos jo paskutiniosios knygos "Septyni keliai iš Varnių" suredaguotą tekstą. Peržiūrėti, kaip tai pavyko, Česlovas jau nebeturėjo jėgų, tačiau jis pagyvėjęs kalbėjo apie literatūrinius sumanymus, gyvenimą anapus lioninės palatos langų. Apie jo ligą nei jis, nei mes beveik neužsiminėme. Matėme, kad Česlovui jau sunku kalbėti, todėl daugiau stengėmės pasakoti mes apie tai, kas darosi pasaulyje, kaip vyksta prezidento rinkimų kampanija, vis vengdami užkabinti jo savijautos temą.

Besišnekučiuojant Česlovas paklausė, kuri valanda. Atsakiau. Kai dar prieš prasidedant Atgimimui jis lankėsi Amerikoje, padovanojau jam gana gerą laikrodį, kurį visus tuos metus jis būdavo prisėgęs prie rankos. "Matai, ir mano laikrodis kažko sustojo..." - atsidusęs pratarė Česlovas. "Ką tu, - sakau, - čia tik baterijos išseko. Jei nerasiu jų Vilniuje, paskambinsiu Almai į Čikagą ir paprašysiu atsiųsti kuo skubiau per kokią pažįstamą, skrendantį į Lietuvą. Ir, patikėk, laikrodis vėl eis". Česlovas tik liūdnai šyptelėjo ir nieko neatsakė.

Kai atėjo laikas atsivieškinti, nepaisant mūsų atkalbinėjimų, jis nusprendė atsikelti iš lovos ir mus palydėti. Buvo viduržiemis,

bet staiga išlindo saulė, nutvieskusi vaiskia šviesa palatą. Paeję į ligoninės koridoriumi, sustojome atsivieškinti. Jaučiau, kad daugiau niekuomet jo nebematysiu. Jis taip pat tai žinojo. Ištiesėme vienas kitam ranką. Apsikabinome. Nebuvo jokių ašarų. Pažvelgiau jam į akis. Jis nusišypsojo, ir jo veide, man pasirodė, švyti kažkokia skaidri ramybė ir išmintis.

Česlovas nusigręžė ir lėtu žingsniu pasuko atgal palatos link. Negalėjome ir mes stovėti kaip įbesti ir žiūrėti jam įkandin. Tačiau po akimirks kitos neišlaikiau neatsisukęs jo pusėn. Lyg tai būtų vykę vakar: matau Česlovą - kiek palinkęs, jis jau ties palatos priėngiu - dar žingsnis, ir neatsigręždamas į mus, tuoj dingsta anapus užsiveriančių durų.

Prabėgo savaitė. Dėl skundų JAV valdžiai turėjau skubiai po rinkiminės kampanijos išskristi į JAV. Čikagoje išgirdau: mirė Česlovas Kudaba. Sustojo mūsų pėsčiojo riterio laikas.

KELIAS Į LIETUVOS POLITIKĄ

MANO BIČIULIS
STASYS LOZORAITIS

Su Stasiu Lozoraičiu susipažinau 1945 metų rudenį Bavarijoje, Eichštato karo pabėgėlių stovykloje. Joje buvo ką tik įsteigta pirmoji lietuvių gimnazija, ir nuvykau tenai su draugais tęsti nutrūkusius per karą mokslus. Mums pradėjo teikti pagalbą tarptautinės organizacijos - atsiųsdavo maisto paketų. Pabėgėliais iš Lietuvos ėmė rūpintis ir Amerikos lietuvių bendrasis šalpos fondas.

Vieną dieną pro aukšta tvora aptvertos mūsų stovyklos vartus

įriedėjo amerikiečių armijos džipas su plevėsuojančia virš kapoto Vatikano vėliavėle. Mašina sustojo prie pastato, kur buvo įsikūrusi mūsų gimnazija, iš jos išlipo neseniai popiežiaus paskirtas lietuvių karo pabėgėlių Vokietijoje sielovados vadovas, kanauninkas Feliksas Kapočius, beje, Kauno Prisikėlimo bažnyčios statybos iniciatorius. Jam iš paskos iš džipo išsoko pokario sąlygomis stebėtinai elegantiškai apsirengęs visai jaunas vyras. Merginos net aiktėlėjo jį pamačiusios: lieknas, inteligentiški veido bruožai, dailiai išlyginta geros medžiagos eilutė, baltas šalikas, artistiška apvyniotas aplink kaklą. Jau iš pirmo žvilgsnio intuityviai jautėsi šio žmogaus dvasios aristokratizmas.

Tai buvo iš Romos atvykęs Stasys Lozoraitis, Lietuvos diplomatinės tremtyje šefo Lozoraičio sūnus, tuo metu dirbęs mūsų šalies atstovybėje prie Šventojo sosto nepaprastojo pasiuntinio ir ministerio Girdvainio padėjėju.

Stasys Lozoraitis vyresnysis taip pat rezidavo Romoje ir kartu ėjo Lietuvos diplomatinės tarnybos vadovo pareigas. Beje, oficialiu lygiu Italijos vyriausybė jo statuso nepripažino, nes Musolinis 1940 metais buvo uždaręs mūsų šalies ambasada, o patalpas perdavęs rusams, kurie ir šiandien įsikūrę tame name, papuoštame Vyčiu.

Vatikanas per tarptautines organizacijas teikė pagalbą lietuvių karo pabėgėliams ir ypač rūpinosi, kaip pagelbėti jaunimui. Stasys Lozoraitis jaunesnysis buvo atsiųstas pasižiūrėti, kaip sekasi verstis pirmajai lietuvių gimnazijai. Beje, po jo apsilankymo mūsų maitinimas kažkiek pagerėjo.

Aš buvau baigiamosios gimnazijos klasės seniūnas.

(bus daugiau)

Gyvuju ir mirusiųjų Įkvėpimo žemė

(atkelta iš 2 psl.)

mas, amžinybės nostalgija ar liūdesys, džiaugsmas susitikus su artimaisiais, kai kurių rašytojų kasdieniniai darbai ar laisvalaikio akimirks (pvz., A. Verba su stikliuku, S. Jonauskas su plūgu arba J. Erlickas su šautuvu). Šiame rašytojų įamžinimo fotografijose kelyje R. Rakauskas sugebėjo išvengti tokios banalybės kaip rašančiųjų vaizdavimas prie kūrybinio stalo ar rašomosios mašinėlės, nors tai nereikia, kad negalima sukurti ir tokių gerų portretų. Visą čia, regis, lėmė pagrindinė idėja, leidusi kietai suręsti ne šiaip albumą apie rašytojus, bet iš tiesų vientisą „Įkvėpimo žemę“. Dažnoje fotografijoje už rašytojo figūros ar veido antrajame plane regisi jo gimtoji sodyba ar miesto mūrai, šalia – artimieji ar draugai.

Malonu paimti į rankas šį 247 puslapių albumą. Gerai padirbėta ne tik R. Rakausko, bet ir Lietuvos rašytojų sąjungos (LRS) leidyklos, taip pat dailininko Sauliaus Chlebinsko, su tvarkiusio šią gausią vizualinę medžiagą elegantiškai ir skoningai, ir – gal svarbiausia – nerėkšmingai. Albumo R. Rakauskas laukė ne vienerius metus, tad verta ir už jo autorių bei leidyklą padėkoti ne visai tradiciniam rėmėjui UNESCO ir Kultūros ministerijai.

Būtina dar paminėti, kad šis albumas apie Lietuvos rašytojus yra pirmiausia ne koks vadovėlis ar enciklopedija, o autorinis tarptautiniu mastu pripažinto fotomenininko R. Rakausko darbas. Į jį kartu su didele dalimi jau išėjusių Anapi-

lin kūrėjų pateko iš viso tik netoli 120 rašytojų. Rašytojų Sąjungoje šiandien, berods, yra apie tris su puse šimto narių, tad gal vienam kitam ir blykstels kokia nors pavydo kibirkštėlė. Tačiau dabar ne tie laikai, kada visi buvo lygūs ir vienodai garbinami. Pagaliau čia lėmė ir R. Rakausko asmeninės pažiūros bei laisva jo kaip kūrėjo, kaip literatūros vertintojo valia. Mano galva, šis apsiribojimas kaip tik ir lėmė šios knygos vientisumą, savotišką jos vaizdų koncentraciją.

Galiu įsivaizduoti, kaip sunku buvo ir Romualdai Rakauskui atrinkti tik po vieną rašytojo portretą, kai jis tų pačių ir dar leidinių nepatekusių turėjo ištisas įvairių portretų serijas. Skaudėjo, matyt, širdį, ir dar kaip. Dar gal tokie du albumai liko už borto, kurie būtų buvę ne prastesni...

Taigi, žydi jau Lietuvos knygynuose „Įkvėpimo žemė“. Kitoks jos žydėjimas negu anksčiau išleisto R. Rakausko meninės fotografijos albumo „Žydėjimas“. Ne tik tik tuo „Žydėjimu“ Romualdas Rakauskas turėtų išlikti Lietuvos fotografijoje. „Įkvėpimo žemė“ yra istorinis albumas – ir fotografijos, ir literatūros prasme.

Lietuvos banko Banko politikos departamentas parengė dokumentų projektus, įgalinančius pakeisti lito susiejimo bazinę valiutą JAV dolerį su euro ir dolerio krepšeliu, kuriame abi valiutos sudarytų po 50 procentų. Toks įgyvendintas sprendimas leistų nuosekliai vykdyti Pinigų politikos programoje 1997-1999 metais numatytus tikslus. Tai ketvirtadienį konstatuota Lietuvos banko valdybos posėdyje, kuriame buvo išklausta Banko politikos departamento šių metų pirmojo ketvirčio ataskaita.

Platėja pažintis su kunigu skulptoriumi Antanu Rimavičiumi

„Aušros“ muziejus Didįjį penktadienį prieš Šv. Velykas visuomenei pristatė du Šiaulių krašto kultūros fondo leidyklos „Saulės delta“ leidinius – Birutės Žymantienės 100 psl. knygą „Testamentas“ ir Arūno Vasilausko sudarytą skulptūrų reprodukcijų albumą „Kančių kelias“, bei parodė filmuką apie medžiagos šioms knygoms rinkimo ekspediciją. Abi jos parveda į Lietuvą mažai kam iki šiol žinomą vienintelį lietuvių kunigą skulptorių Antaną Rimavičių, daugiau kaip 40 metų kunigavusį įvairiose Latvijos katalikiškose parapijose, įaugusį į abiejų tautų kultūras. Šis savamokslis skulptorius, menotyrininko V. Rimkaus teigimu, užima vietą tarpiniame klode tarp profesionalios skulptūros ir liaudies meno. Žinoma apie 500 jo kūrinių – apvaliosios ir reljefinės skulptūros, altorių puošybos, ne tik medžio drožybos, kurią labiausiai mėgo, bet ir darbų iš gipso bei cemento. Tokias kompozicijas, kaip „Kristaus kančios kelias“, „Pietas“, „Paskutinė vakarienė“ kar-tojo ne kartą. Jis yra dalyvavęs parodose Latvijoje ir Lietuvoje, laimėjęs apdovanojimų. Per 50 sovietinės okupacijos metų tokio turinio menas buvo stumiamas į saugyklas, ir užmaršti, tik specialistai gelėjo su juo susipažinti.

Antanas Rimavičius gimė 1865 metais Šakynoje, lapkričio viduryje pakrikštytas netoli namų esančioje bažnytelėje. Šakynoje jis baigė ir pradžios mokslus. Toliau mokėsi Šiaulių berniukų gimnazijoje, kurią baigęs mėgino dirbti vaistinėje. Tačiau tas darbas jo netraukė, daug laiko praleisdavo Šiaulių

Šv. Petro ir Povilo bažnyčioje, kur suvokė savo pašaukimą. 1890 metais Rimavičius baigė Petrapilio dvasinę seminariją, o grįžęs Kaune buvo išventintas į kunigus.

Pirmuosius darbo metus buvo Varkavos katalikų parapijos Latvijoje vikaras. Po metų perkeltas į Lyvanus, paskirtas klebonu. Čia praleidęs irgi tik metus, keturis kartus ilgiau klebonavo Dukstigalos parapijoje. Po to pateko į aplinkybes, kurių iš anksto negalėjo ir įsivaizduoti. Kaip rašo knygos autorė, Balvų bažnyčios niūrus mūrinis pastatas stovėjo viduryje jėgų lauko. Aplinkui ne trobelės. Bažnyčios kupolas kiauras, grindys išpuvusios, griozdiškas mūrinis altorius maldai neįkvepia, drėgmė ir pelėsių tvaikas stumia kuo greičiau lauk... Tiesa, nedaug gražesnę buvo radęs ir Dukstigalos bažnytelė, bet paliko sutvarkytą, nupoliruotą, išgrąžintą, malonią akiai ir širdžiai. Dabar laukė dar daugiau darbo. Jo ėmėsi, pradėjęs nuo gero staliaus paieškos. Džiaugėsi radęs Ananaitį, ne tik meistrą, bet ir organizatorių. Šis subūrė brigadą, susiderėjo dėl medžiagų, vadovavo. Tad kunigui liko jo darbai: domėjosi kiek ir kur parapijoje gyvena katalikų, kuo jie užsiima, pradėjo kviesti žmones su rastų trobomis persikelti arčiau, ant bažnyčios priklausiusios žemės, pirkto jos daugiau. Klebonas Rimavičius tapo Balvų miestelio įkūrėju. Nors pakviestieji meistrai dirbo dorai ir sparciai, bet, atėjęs pasi-džiaugti, klebonas vis dažniau nerasdavo paties Ananaičio. Galop sužinojo, kas nuo jo slepiama: meistras išgeria, jo rankos ėmė virpėti. Artėjo šv. Jono atlaidai, o numatyti darbai sulėtė-

pareiškimą, kad mūsų tautiečiai Lietuvoje yra labai nepatenkinti dėl reikalaujamos vizos į JAV, kai dabar beveik į visus Europos kraštus ir net į kai kuriuos užjūrio kraštus galima vykti ir be jos. Žmonės taip pat skundžiasi, kad, prašant vizos, iš anksto yra reikalaujamas mokestis, kuris

jo. Tada Rimavičius ryžosi dirbti kartu su staliu. Pradėjo nuo lentelių šveitimo, ornamentų pjaustymo. Pasisekė. Medžio kvapas ir tai, kas išeina iš pliauskos, pasidarbavus kaltu, ji tiesiog užbūrė. Klebonas visą laisvą nuo pareigų laiką pradėjo leisti dirbtuvėje. Pradžioje slėpėsi nuo parapijiečių, vėliau dirbo viešai. Pirmieji bareljefai jam pačiam nepatiko, bet kuo toliau, tuo geriau sekėsi. Pirmasis pasisekęs šventųjų skulptūras įtaisė praplatinto didžiojo altoriaus šonuose. Kasmet prieš šv. Jono naujais klebono darbais būdavo papuošiamas kuris nors altorius ar šventorius. Apsilankė vyskupas, pamatęs džiaugėsi, gyrė Rimavičių, suteikė jam galimybę nuvykti į Romą, pasimatyti su tuometiniu popiežiumi Leonu XIII. Tik į Lietuvą, į Šakyną kunigas atvykdavo labai retai, tėviškęs ilgėjęsi, kentė dėl to.

Papuošęs didžiojo altoriaus apačią bareljefu „Paskutinė vakarienė“, 1914 metais Rimavičius atsisveikino su Balvais, nes gavo paskyrimą į Andrupenę. Tos bažnyčios altoriaus šonuose ir dabar stovi dvi klebono išdrožtos šventųjų skulptūros. Po to buvo dar kelios parapijos, o paskutinė, 1932-33 metais, – Rubeniai. 1933 metų liepos 6 d. Antanas Rubavičius mirė Daugpilio Raudonojo kryžiaus ligoninėje. Jo kapas yra Rubenių bažnyčios šventoriuje. Šalia kryžiaus pastatyta ir viena jo paties darbo skulptūra. Rimavičiaus motina palaidota Balvų miestelio kapinėse.

Kunigas skulptorius per savo gyvenimą yra sukūręs daug darbų, likusių bažnyčiose, nemažai jų vežiodavosi, keldamasis iš parapijos į parapiją. Visus juos testamentu paliko Šiaulių „Aušros“ muziejui su sąlyga, kad kasmet už jo vėlę būtų surengiamos gedulingos pamaldos. Į Šiaulius buvo atvežti 178 darbai, kita dalis liko Latvijos muziejuose, bažnyčiose, privačiose kolekcijose. 1933 metų spalį Šiauliuose buvo surengta pirmoji Rimavičiaus skulptūrų paroda. Per karą muziejus skulptūras buvo paslėpęs „Gubernijos“ alaus daryklos sandėliuose. Vienas jų degė, tad 45 skulptūros žuvo. Per 50 sovietinės okupacijos metų parodose tokio turinio darbų, kunigo darbų, nebuvo galima rodyti, apie juos nežinojo tik muziejinkai ir specialistai. Užaugo nauja žmonių karta, su skulptoriumi Rimavičiumi nepažįstama. Tik 1990 metais dailininko Arūno Vasilausko rūpesčiu antroji paroda buvo surengta šv. Ignaco bažnytelėje. Dabar visos skulptūros vėl muziejaus fonduose. Būtų gerai rasti vietą jų nuolatiniam eksponavimui. Išėjo knyga, su darbais pažindina reprodukcijų albumas. Tai platesnės pažinties pradžia. Gal kas imsis profesionalios monografijos? Taip pareina šis žmogus Lietuvon, toks didelis ir iki šiol taip mažai čia pažintas bei mylėtas.

Emilija Leviškienė

Lietuvos ambasadorė Austrijoje ir Slovėnijai Gintė Damušytė Liublianoje įteikė skiriamuosius raštus Slovėnijos Prezidentui Milan'ui Kučan'ui. Po kredencinių raštų įteikimo ceremonijos G. Damušytė ir M. Kučan aptarė gegužės 4-5 dienomis numatomą oficialų Slovėnijos Prezidento vizitą į Lietuvą.

Sausumos transportas

- **Seniausias geležinkelis** pradėjo veikti 1861 m. Tai Peterburgo – Varšuvos geležinkelio atšaka Kaunas-Virbalis.

- **Ilgiausias ir seniausiai veikiantis funikulierius** (keltuvas) yra Kaune, Žaliakalnyje. Jis baigtas statyti 1931 m. liepos mėn., funikulierius veikia nuo 1931 m. rugpjūčio 5 d. Atstumas tarp stotelių 150 m, vagonai rieda 142 m. Bėgių nuolydis 14°39'. Kelionė trunka 1 min. 38 sek.

- **Pirmasis Lietuvoje automobilis** pirkta iš prancūzų firmos „Panhard et Levasseur“ 1896 m. antrosios kelių distancijos, aptarnavusios plentą Ryga – Šiauliai – Tauragė, reikmėms. Tai lengvasis 4 vietų, 2 cilindų, 4,5 AG galimumo, 2400 cm³ variklio darbo tūrio automobilis.

- **Seniausias važinėjantis automobilis** yra 1918 m. gamybos „Dodge“.

- **Seniausias važinėjantis savos gamybos automobilis** – „Reda“ – pagamintas 1972 m. Vlodo ir Romo Danielių iš Rėnavo (Mažeikių r.). Šis automobilis sveria apie 600 kg, turi motociklo variklį, gali išvystyti iki 90 km per val greitį. Jo kėbulo dugnas ir šonai pagaminti iš faneros, o išorė dengta diuraliminiu.

- **Greičiausias automobilis** (registruotas Lietuvoje) – išvystantis 270 km per val. greitį – yra serijinės gamybos sportinis automobilis „Porsche 928“.

- **Galingiausias lengvasis automobilis** (registruotas Lietuvoje) – 290 kW galios yra „Mercedes Benz 600 SEL“.

- **Galingiausias sunkvežimis** (registruotas Lietuvoje) – 370 kW galios yra „Renault AE 500“ „Magnum“.

- **Ekonomiškiausias serijinės gamybos automobilis** – sunaudojantis 3,3 l kuro 100 km kelio (važiuojant 90 km per val. greičiu) – „Citroen AX Caban D“.

- **Ilgiausias autotraukinys** – 60 m ilgio – sujungti du vilkikai bei krovininė platforma. 1987 m. jis gabeno iš Klaipėdos uosto į Mažeikių naftos perdirbimo kombinatą dalį įrengimo, sveriančio per 200 t.

- **Seniausia troleibusų linija** pradėta eksploatuoti 1956 m. Vilniuje. Tai buvo 7,8 km ilgio kontaktinis tinklas miesto gatvėse, važinėjo MTB-82D markės troleibusai.

- **Ilgiausias autobusų maršrutas** – 714 km ilgio – jungė Vilnių ir Leningradą (dabar Sankt Peterburgas).

- **Ilgiausias troleibusų maršrutas** – 36,9 km – nusitęsęs Vilniuje. 11 maršruto troleibusais iš Antakalnio – Savanorių ir Laisvės prospektais – galima nuvykti į Pašilaičius.

- **Ilgiausias transporto susigrūdimas** („kamštis“) – apie 60 km ilgio 3 - 4, o kai kur ir 5 automobilių eilės – susidarė nuo Ukmergės iki Karmėlavos (Kauno priemiestis) 1989 m. rugpjūčio 23 d., kai buvo masiškai vykstanta į „Baltijos kelio“ akciją. - **Didžiausias senovinės autotechnikos saskrydis** įvyko 1987 m. Vilniaus „Žalgirio“ centriniame stadione. Jame demonstruoti 86 automobiliai ir 33 motociklai iš Lietuvos, Latvijos, Estijos, Maskvos, Leningrado (dabar Sankt Peterburgo), Minsko, Kijevo ir Odesos.

Jau keturi New Yorko valstijos JAV kongresmenai remia Lietuvos stojimą į NATO

Kęstutis K. Miklas

Š. m. vasario 2 d. lietuvių kilmės JAV kongresmenas iš Illinois valstijos John Shimkus kartu su kitais šešiais kitų valstijų kongresmenais pateikė JAV kongresui priimti rezoliuciją (H. Con. Res. 21), pagal kurią Lietuva, Latvija ir Estija yra rekomenduojamos būti priimtoms į NATO.

JAV Lietuvių Bendruomenės krašto valdyba ėmėsi iniciatyvos, kad ši rezoliucija susilauktų kongreso narių daugumos pritarimo. Ji kreipėsi į visas JAV LB apygardų ir apylinkių valdybas, taip pat ir pavienius lietuvius, skatindama juos susisiekti su jų gyvenamos vietovės ribose esančiais kongresmenais, prašant jų paramos šiai rezoliucijai.

LB New Yorko apygardos valdybos vardu, jos narys visuomenininkas reikalams Raimundas Sližys tuo reikalu prieš Velykas išsiuntė laiškus visiems New Yorko srityje esantiems kongresmenams. Jau yra gauti sutikimai iš keturių kongresmenų ir jų tikimasi daugiau. Apie tai jau oficialiai pranešė kongresmenas Joseph Crowley, atstovaujantis 7-tą distriktą, apimančią šiaurinę dalį Queens ir rytinę dalį Bronx county; kongresmenė Sue Kelly – 19-tas distriktas, apimančias dalis Westchester, Dutches, Orange ir Putnam county; kongresmenė Carolyn Maloney iš 14-to distrikto, apimančio Manhattano rytinę ir Queens vakarinę dalį.

Įteikus LB padėką kongresmeniui P. King. Iš kairės: R. Vedeckienė, A. Vedeckas, K. Miklas, kongr. P. King, I. Vilgalienė, R. Sližys, J. Vilgalys

Kongresmenas Peter King iš 3-čio distrikto, apimančio rytinę Nassau county dalį, savo sutikimą remti šią rezoliuciją pateikė žodžiu ji aplankiusiai lietuvių delegacijai š. m. balandžio 12 d. jo įstaigoje Massapequa Park, Long Island. Į delegaciją, vadovaujamą Raimundo Sližio, įėjo LB Great Necko apylinkės pirmininkė Irena Vilgalienė, Tautos Fondo tarybos pirmininkas Jonas Vilgalys, Tautos fondo valdybos pirmininkas Algis Vedeckas su žmona ir šių eilučių autorius, kaip Lietuvių Žurnalistų sąjungos pirmininkas.

Susitikimo metu kongresmenas King papasakojo savo

votų brošiūrą apie ją. Pareiškęs savo paramą šiai rezoliucijai, jis maloniai sutiko atsakyti ir į kitus Lietuvai liečiančius klausimus. Į klausimą, kodėl yra mažinama JAV finansinė parama Lietuvai ir ar nebūtų galima ją dar kurį laiką išlaikyti tame pačiame lygyje, jis atsakė, kad pritaria tos paramos reikalingumui ir mato jos puikius vaisius. Tačiau jis nenumato, kad kongresas pritartų ją išlaikyti nesumažintą, ypač šiaandien dėl vykstančios karinės akcijos Jugoslavijoje, kainuojančios nepaprastai daug.

Kongresmenas su dideliu dėmesiu išklauė ir delegacijos

nėra sugrąžinamas, jei vizos prašymas atmetas.

Kongresmeniui tai buvo naujiena. Jis pasižadėjo šį reikalą nuodugniai ištirti, įskaitant ir visas galimybes, kaip šią problemą būtų galima išspręsti patenkinamai.

Užbaigiant šią virš pusvalandžio užtrukusią audienciją, delegacijos vadovas R. Sližys kartu su I. Vilgaliene įteikė kongresmeniui LB New Yorko apygardos vardu specialiai paruoštą padėkos adresą už jo pažadą remti Lietuvą kelyje į NATO.

Škaičiuotojai rašo "Darbininkui"

Šaunus A. Ruseckaitis straipsnis apie kan. Tumo-Vaižganto laiškus (DARBININKAS, 1999.04.19)! O jei išliko šie laišukai, gal Petro Klimo šeimos archyvuose yra ir daugiau panašios medžiagos... Nuvykęs Lietuvon būtinai pirkis knygą.

Straipsnio autorė minėjo Tumą – dvasiškį, politiką, rašytoją, kauniečių ir dėdę. Dar būtų galima paminėti vieną iš jo kultūrinių inšasų, pvz., jo skatinimą ir dalyvavimą "XXVII knygos mėgėjų draugijoje". Jos tikslas: "kultivuoti dailiąją knygą ir ugdyti jos pagėmimą Lietuvoje" – šiais laikais sakykime, rūpestis leidžiamų knygų kultūra. Draugija buvo uždara su 27 nariais – mėgėjais, 1933 išleisto metraščio savininkų sąrašu ir t.t.

Kun. Tumas buvo taip pat mano tėvų bičiulis. Jis tėvus sutuokė, Vytauto bažnyčioje mane pakrikštino. Puiku, kad pavasario vėjas laikraščiu iplūstė kultūros ir meno puslapį.

Antanas Dundzila

Redakcijos prierašas:

Laišką redakcija kiek patrupino. Skatiname redakcijai rašyti trumpesnius laiškus, ne daugiau kaip 200-250 žodžių.

Taisytina Amerikos konstitucija

Aurelija M. Balašaitienė

Paskutinių dienų siaubingi įvykiai, kai dar nesubrendę jaunuoliai šaudė savo kolegas mokinius ir mokytojus ir sprogdinimais užvertė vienos Colorado valstijos aukštesnės mokyklos patalpas, visas kraštas paskendo gedule ir stengiasi imtis priemonių tokiems baisiems

įvykiams užkirsti kelią. Juodomis kaukėmis veidus užsidengę ir apsirengę ilgais juodais lietais, balandžio 21 dienos rytą jaunuoliai šaudė mokyklos užkandinėje, bibliotekoje, kieme... To išdavoje mirė penkiolika jaunuolių ir viena mokytoja, ir dar yra sužeistų. Krimi-

Šyps- niai

Pas psichiatrą

Psichiatras klausia alkoholio:

- Ką geriate?
- Aš – neišrankus, pone daktare. Įpilkite, ką turite, - atsako pacientas.

Mylinti žmona

Mylimas vyras prašo savo mylimą žmoną:

- Mano mieloji, kai aš numirsiu, tai tu netekėk už kito, nes man bus negera, kai tu ateisi su

kitu vyru pas mane į dangų.

- Nebijok, brangusis. Aš ištekėsiu už tokio nedorėlio arba girtuoklio, kuris numiręs eis į pragarą, o aš ateisiu pas tave į dangų.

Tarp mergaičių

- Žinai, Petras pasisakė mylis mane!

- Na, ir ką gi tu jam į tai atsakei?

- Pasiieškok kvailesnės.

- Ką jis?

- Jis suriko "tu vienintelė!" ir puolė man į kojas.

Ministeris kalėjime

Kalėjimo sargybinis patikrina visas kameras. Priėjęs prie vieno kalinio sako:

- Turi viską sutvarkyti. Rytoj čia atvyks teisingumo ministeris.

- Aha, - tarė kalinys. - Pagaliau ir jį pačiupo!

nalinės agentūros atidžiai tyrinėjo visas mokyklos patalpas ir rado keliolika sprogmenų ir bombų. Abu jaunuoliai, brutaliai apvainikavę Hitlerio gimtadienio "minėjimą", patys nusišovė, o vienas jų paliko raštelį su tvirtinimu, kad tik jiedu du kalti ir niekas kitas prie to neprisidėjo. Deja, iš kitų mokinių teko patirti, kad egzistuoja labai slapta "juodųjų lietais" mafija", kurios pagrindinė idėja yra "germanizmas" ir Hitlerio asmuo. Mokykla bus uždaryta iki mokslo metų pabaigos, o šiuo metu kriminologai tikrina kiekvieną mokyklos pėdą, mokinių spinteles ir paliktas kuprines.

Reikia taip pat pastebėti, kad keleto metų laikotarpyje tokie šaudymai mokyklose jau įvyko net penkis kartus. Pasidairius į aplinką, spaudą ir televiziją, netenka stebėtis, kad šių dienų "heroizmas" pasižymi vien brutaliais nusikaltimais. Colorado šaudymo tartytojai tvirtina, kad jaunuoliai savo "žygdarbiui" ir bombų pagaminimui "įkvėpimą" ir žinias gavo iš kompiuterio Internet tinklo. Pastebėta, kad vaikams skirtos kompiuterių programos yra brutalaus ir žiauraus turinio, o jų aplinka formuoja žmogų ir jame sužadina norus siekti to, kas yra populiariau. Taip pat visi žinome, kad šaunamieji ginklai yra prieinami visiems ir visur, tai ir tėvų stalčiuose laikomi revolveriai ar pistoletai yra vaikų matomi ir jiems pasiekiami.

Toks siaubingas įvykis nelioko ignoruotas ir Amerikos prezidento, kuris, nežinūrint konflikto su Jugoslavija, per plačią žiniasklaidą apgailestavo tą katastrofą, pareiškė užuojautą nukentėjusių šeimoms ir patarė mokyklų vadovybėms pasirūpinti apsauga.

Atrodo, kad tie baisūs įvykiai pasiekė ir įstatymdavystę... Teko spaudoje pastebėti, kad jau keli senatoriai reikalauja konstitucinės pataisos (amendment) su tikslu apriboti ir kontroliuoti šaunamųjų ginklų turėjimą ir pa-

keisti konstitucijos nuostatą religijos atžvilgiu. Joje numatyta, kad leidžiamos visos religijos, bet religija privalo būti atskirta nuo valdžios, tačiau toji "religijos laisvė" tapo "laisve nuo religijos". Vienas senatorius pataisytą populiarų posakį: "Tie, kurie meldžiasi kartu, glaudžiasi kartu". Jis siūlo dvi konstitucijos pataisas: šaunamųjų ginklų kontrolę bei apribojimą ir religijos išpažinimo laisvę. Mokyklose ar bet kuriose viešose vietose religiniai simboliai yra griežtai draudžiami. Vienas Clevelando priemiestis, įvedęs naują simbolinį skydą, jame įdėjo kryžių. Kilo baisiausias skandalas, ir skydą reikėjo pakeisti.

Su nostalgija prisimenu nepriklausomos Lietuvos religijos laisvės sampratą. Gimnazijose buvo privalomas tikybės mokymas, o jos dėstytojai, šalia katalikų kapeliono, buvo žydų rabinas ir protestantų pastorius. Tikybės pamokos vyko vienu metu atskirose patalpose, o dėstytojai naudojo visomis pedagogų privilegijomis ir buvo vyriausybės apmokami.

Aš esu tikinti katalikė, tą tikėjimą paveldėjusi iš savo labai senos šeimos, tačiau gerbiu visus, kurie tiki, kad virš jų esama Kūrėjo, Sutvėrėjo ar Aukščiausios Būtybės, nors jie savo tikėjimą praktikuoja skirtinguose maldos namuose. Tačiau bijau tų, kurie neturi nieko virš savęs – bijau agnostikų ir ateistų. Prieš keliolika metų labai pagarsėjo viena ateistė, griežtai reikalaujanti, kad nuo pinigų būtų pašalintas posakis "In God we trust" (Tikime Dieva), tačiau nepavyko, todėl net ir vieno doleorio banknotas, šalia Washingtono portreto, tą posakį tebeturi. Reikia turėti viltį, kad senate siūlyti konstitucijos pataisymai bus priimti. Gal pasijusime saugiau ir mažiau rūpinimės vaikų saugumu. Be to, privalome įdėmiai sekti jų dėmesį kompiuterio ir televizijos pramoginėms programoms, kad nebūtų užnuodyta jų dvasia.

Viktoras Kapočius filmuoja Kryžiaus Kalne prie Šiaulių. Jis yra pasižymėjęs Lietuvos fotografas, o jo nuotraukų matome ir "Darbininke" Ed. Šulaičio nuotr.

VASAROS SKRYDŽIAI Į VILNIŲ

iš New Yorko (JFK) Finnair linija

Birželio 7 - Rugsėjo 15

tik pirmadieniais

\$580 plus mokesčiai

Bilietus nusipirkti iki gegužės 31

Vytis Travel

40-24 235 St.

Douglaston, NY 11363

Tel.: 718-423-6161

800-778-9847

Fax: 718-423-3979

e-MAIL: VYTTTOURS@EARTHLINK.NET
web site: www.vytistours.com.

Atlantic Express corp.

800 - 775 - SEND ▼ 914 - 258 - 5133

Garantuotas, greitas ir saugus

siuntinių pristatymas

nuo DURŲ iki DURŲ

Siuntiniai pasieks gavėją per 6 savaites,
o oro paštu - per 14-a darbo dienų

į LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ, BALTARUSIJĄ, RUSIJĄ

PICK-UP SCHEDULE FOR MAY, 1999

May 1	Brooklyn, NY	12-1pm
May 10	Whiting, NJ	1-2 pm
May 11	New Britain, CT	11-12 noon
	New Haven, CT	2-3 pm
	Waterbury, CT	4-5 pm
May 13	Elizabeth, NJ	11-12 noon
	Kearny, NJ	1-2 pm
	Paterson, NJ	3-4 pm
May 14	Philadelphia, PA	11-12 noon
	Baltimore, MD	4-5 pm
May 15	Brooklyn, NY	12-1pm
May 18	Putnam, CT	1-2 pm
May 25	New Britain, CT	11-12 noon
	New Haven, CT	2-3 pm
	Waterbury, CT	4-5 pm
May 27	Elizabeth, NJ	11-12 noon
	Kearny, NJ	1-2 pm
	Paterson, NJ	3-4 pm

For more information please call:
1 800-775-7363 or 914-258-5133

ECONOMY AIRFARES TO VILNIUS

New York-Vilnius-New York \$475 r.t.

One way to Vilnius \$ 299

FREGATA TRAVEL

250 West 57th Street, 1211

New York, NY 10107

Tel.: (212) 541-5707

VILTIS - Hope

LITHUANIAN RELIEF PARCEL, INC.

368 West Broadway, Boston, MA 02127.

Tel. (617) 269-4455 Fax. (617) 269-4836

- Siuntiniai į Lietuvą su pristatymu į namus. Jūros tranzito laikas tik dvi savaitės.
- Labdaros siuntiniai per GIFT OF HOPE programą.
- Perkraustymo į Lietuvą paslaugos.
- Pinigų persiuntimas į Lietuvą.
- Pigios telefono paslaugos.
- Telefono kortelės skambinti į Lietuvą.
- Vertimo paslaugos

NAUJOS PASLAUGOS

- Siuntinių persiuntimas iš Lietuvos į Ameriką (tik didesniais kiekiais).
- Perkraustymas iš Lietuvos į Ameriką.
- Komercinės siuntos iš Lietuvos į Ameriką.
- Sekantis konteineris iš Lietuvos į Ameriką 1999 m. gegužės 21 d.
- Informacija telefonu: 617-269-4455, 617-834-4577

SCHUYLER SAVINGS BANK

Mes siūlome:

*Taupymo sąskaitas *Taupymo sertifikatus
*IRA sąskaitas

*Asmeniškas ir komercines čekių sąskaitas

*Tiesioginį pinigų deponavimą

*Namų paskolas *Automobilių paskolas

* Namų remonto paskolas *Sąskaitų paskolas

*Namų (Home Equity) paskolas

Naujos, patogios darbo valandos ir draugiškas patarnavimas gerai tarnauja mūsų visuomenei...

Mūsų adresas:

24 Davis Avenue

Kearny, NJ 07032

(201) 991-0001

arba skambinkite nemokamai:

1-888-SCHUYLER

(1-888-724-8953)

Tarptautinės kariūnų kroso pirmenybės

Inga Juodeškienė – ketvirta

1999 m. vasario 24 d. Inga Juodeškienė pasaulio kariūnų kroso pirmenybėse, kurios vyko vasario 22-27 d. Naval Base Mayport, FL, laimėjo ketvirtą vietą. Ji nubėgo 5 km per 17 min. 45 sek., tik 2 sekundėmis atsilikdama nuo bronzos medalio. Lenktynės laimėjo Elkmach Zhor (iš Moroco), kuri yra dabartinė 10 km rekordininkė ir viena iš geriausių pasaulio ilgųjų distancijų bėgikė.

Visą šventę organizavo tarptautinės kariūnų sporto organizacija CISM. Šiai organizacijai, kurios šūkis "Draugystė per sportą", priklauso 125 tautos, jų tarpe ir Lietuva. Šiais metais dalyvavo 24 tautos ir daugiau kaip 300 kariūnų/bėgikų.

Lietuvai atstovavo keturi kariūnai. Du iš Jėgerio bataliono: lt. Raimondas Juodeška (komandos vadas) ir Inga Juodeškienė bei du iš Geležinio Vilko Brigados: serž. Algis Balčiūnas ir Bronius Basalykas.

Lenktynės

Visos trys kroso lenktynės įvyko ketvirtadienį, vasario 24 d. Vyrų 12 km lenktynės prasidėjo 9:00 val. ryto. Rytas buvo idealus – saulė maloniai švietė, debesų beveik visai nebuvo, drėgmės labai mažai, temperatūra apie 50 F, žodžiu, puiki diena bėgikams.

Nors Lietuvos kariūnai nedalyvavo šiose lenktynėse, bet vis dėlto lietuviai dalyvavo. Majoras Andrius Klemas, Amerikos lietuvis, bėgo Amerikos komandoje. Andrius yra daug padėjęs Lietuvos ilgųjų distancijų bėgikams – finansais, bėgimo drabužiais, patarimais kaip gauti stipendijas į Amerikos universitetus.

Lenktynės laimėjo kariūnas iš Moroco. Taip pat Moroco kariūnai laimėjo ir sekančias keturias vietas, ir pirmąją komandinę vietą.

Po vyrų lenktynių, apie 10 val. ryto, įvyko moterų lenk-

Inga Juodeškienė treniruojasi Colorado kalnuose

tybės. Dalyvavo 13 tautų, 50 pasaulio geriausių kariūnų bėgikų.

Ingos Juodeškienės startas buvo puikus. Pirmą pusę lenktynių (2.5 km) ji bėgo karu su pirmuoju penketuku. Bėgo laisvai, energingai ir su dideliu pasiryžimu.

Trasa, kuri buvo aplink golfo aikštelę, turėjo porą mažų "kalnelių" ir vieną pagrindinę kliūtį – staigų griovį, pilną dumblo.

Puikus Ingos laimėjimas iškėlė ne vien tik Lietuvos ilgųjų distancijų bėgikų garbę, bet ir Lietuvos kariūnų garbę. Kad tokia maža šalėlė, turėdama mažą kariuomenę ir dar mažesnę grupę ilgųjų distancijų bėgikų, iškovotų ketvirtą vietą – tai tikrai didelis pasiekimas.

Po to sekė vyrų 5 km bėgimas. Šiose lenktynėse dalyvavo Lietuvos vyrai. Jie stengėsi kiek galėjo, bet ši sykį laimė

tancijų (kalnų) bėgikų treneris. Jo auklėtiniai yra laimėję daug įvairių medalių: universitetų, pasaulio lengvosios atletikos ir olimpiados pirmenybėse. Jo kolegijos komandos yra laimėjusios 39 NCAA kroso titulus.

Beveik visų trenerių nuomone, jeigu bėgikas pradeda treniruotis kalnuose, jam reikia mažiausiai trijų mėnesių. Tik po to jo kūnas bus pasiruošęs pasiekti geriausių rezultatų. Gaila, kad sąlygos neleido Ingai treniruotis ilgiau nei du mėnesius. Inga treniravosi kartu su Amerikos geriausiais kroso bėgikais, su Amerikos moterų kroso čempione Deena Drossin. Treneris Vigil ir mes, visi Ingos rėmėjai, didžiulioje jos sėkme Floridoje ir apgailestaujam, kad ji negalėjo ilgiau pasitreniruoti. Jei taip būtų buvę, treneris Vigil tikras, kad bronzos medalis būtų jos.

Grįžęs atgal į New Jersey, kalbėjau su treneriu Vigil apie Lietuvos bėgikų, ypač ilgųjų distancijų bėgikų, padėtį. Iš principo, jis sutinka padėti Lietuvos bėgikams. Šia proga būtina pasinaudoti! Siūlau Lietuvos Lengvosios Atletikos Federacijai visokeriopai remti savo bėgikus, ieškant būdų, kaip finansuoti jų treniravimą ir lavinimąsi.

Commodore Hoffman – Lietuvos šeimininkas

Kiekviena tauta kroso pirmenybėse turėjo savo šeimininką. Lietuvos, Belgijos, Prancūzijos, Kanados, Italijos ir Ispanijos šeimininku buvo Commodore Greg Hoffman, atsakingas už

mondas, Algis ir Bronius išskrido popiet. Išskrido su šešiom kitom tautom, su Vokietijos kariuomenės lėktuvu. O aš išskridau sekmadienį.

Sėdint lėktuve ir žiūrint pro langą, mano mintys ėmė grįžti atgal į Naval Base Mayport. Prisiminiau, kaip mano širdis greitai plakė, kai pamačiau Lietuvos kareivius žygiuojant į sporto aikštę, nešant plevenančią trispalvę, kartu su kitom tautom! Kaip džiugu buvo matyti lt. Raimondą Juodešką stovint kartu su Commodore Hoffman, atiduodant garbę Lietuvos vėliavai. Vis tebegalvojau apie Inga, jos ištvėrmę, puikų bėgimą. Tik dvi sekundės nuo medalio! Praeitais metais Airijoje ji buvo 8-ta, o šie-

met jau 4-ta! Didžiudamasis prisiminiau akimirks, kai pas mus užeidavo kitų tautų sportininkai arba aukšti bazės pareigūnai. Atrodė, kad visi norėjo susipažinti su mumis, lietuviais.

Keturi atsakingi, jauni Lietuvos kareiviai, dalyvavę šiose kroso pirmenybėse, atstovavo ir Lietuvai, ir savo kariuomenės daliniais. Jie tikrai buvo puikūs Lietuvos "ambasadoriai".

Kitais metais pirmenybės įvyks Moroco, Afrikoje. Linkime visiems Lietuvos kareiviams daug laimės ir sėkmės, o Ingai – bronzos, jei ne aukso, medalio!

Rimas Gedeika

49-osios metinės Šiaurės Amerikos lietuvių sporto žaidynės

Kaip jau buvo anksčiau skelbta, 49-ųjų Šiaurės Amerikos lietuvių sporto žaidynių krepšinio ir tinklinio varžybas vykdė Detroito LSK Kovas, 1999 m. gegužės 14, 15 ir 16 d., Detroito, MI.

Pagal pradinės registracijos duomenis, krepšinis bus vykdomas vyrų A, vyrų B, moterų ir jaunių/mergaičių A (gimusių 1980 m. ir jaunesnių) klasėse. Tinklinis vyks tik vyrų klasėje.

Vyrų A ir B krepšinių numatoma pradėti penktadienį, gegužės 14 d., apie 5:00 val. p.p. Moterų, jaunių A ir mergaičių A krepšinis vyks tik šeštadienį ir sekmadienį. Vyrų tinklinis bus vykdomas tik šeštadienį.

Galutinė komandų registracija privalo būti atlikta iki 1999 m.

balandžio 17 d. imtinai, pas Detroito LSK Kovo pirmininką Viktorą Memėną Jr., adresu: Viktoras Memėnas Jr., 1772 Penistone, Birmingham, MI 48009; tel.: 248-723-1155 (namų); 248-371-8221 (darbo); faksas: 248-371-8080; E-mail: vmemen01@lear.com

Papildomas ryšys: Vytautas Polteraitis, tel.: 734-420-3137; E-mail: vytop@aol.com

Po galutinės registracijos bus paskelbtos tolimesnės žaidynių detalės. Išsamesnę informaciją gauna pradinę registraciją atlikę klubai.

Dalyvavimas atviras visiems ŠALFASS klubams, atliksiantiems 1999 m. ŠALFASS narių registraciją.

ŠALFASS centro valdyba

Britanijos kino akademija "Įsimylėjusį Shakespeare" pripažino geriausiu metų filmu

Balandžio 11 d. Londone vykusioje kasmetinėje Britanijos Kino akademijos apdovanojimų teikimo ceremonijoje geriausiu metų filmu buvo pripažintas kino filmas "Įsimylėjusį Shakespeare", šiemet jau pelnęs septynis "Oskarų".

Šešioliktojo amžiaus istorinė drama "Elzbieta", kurioje, kaip ir "Įsimylėjusiam Shakespeare", vaizduojama karalienės Elzbiotos I valdymo epocha, sekmadienį pelnė penkis apdovanojimus. Tuo tarpu geriausiu pripažintam "Įsimylėjusiam Shakespeare" teko pasitenkinti keturiais apdovanojimais.

Australų aktorė Cate Blan-

chett buvo pripažinta geriausia aktore už karalienės vaidmenį kino filme "Elzbieta".

Geriausiu aktoriumi buvo pripažintas italų aktorius ir režisierius Roberto Benigni už vaidmenį filme "La vita e bella".

Legendinė aktorė Elizabeth Taylor buvo apdovanota specialiu garbės prizų už jos ilgą ir sėkmingą darbą kine.

"Aš niekad nelaikiau savęs aktore ir jau Dievas žino kiek metų nebandžiau vaidinti", juokavo E. Taylor, atsiimdama apdovanojimą iš Michael Caine.

Omnitel Laikas

Lietuviukai

A. Sutkaus nuotr.

Mayport Naval Base, FL, 1999.2.24. Lietuvių komanda su jos šeimininku Commodore Hoffman. Iš k. į deš.: lt. Raimondas Juodeška, p. Hoffman, Algis Balčiūnas, Bronius Basalykas

Bėgikai turėjo perbėgti šį griovį du sykius.

Priebėgus šį griovį antrą sykį, Inga bėgo kartu su vokietaitė – trečioji vietoj. Abidvi perbėgo griovį beveik kartu, bet už 100 metrų vokietaitė staiga pasispaudė, ir Inga atsiliko. Taip Inga laimėjo ketvirtąją vietą – tik 2 sekundėmis skyrė nuo bronzos medalio!

"Bėgau kiek galėjau. Labai norėjau laimėti medalį..." – giliai alsuodama, vos pastovėdama ant kojų sakė Inga.

jiems nenusiūpsojo. Juodeška, nubėgęs tik kilometrą, pasitempė blauzdos raumenį ir negalėjo bėgti toliau. Basalykas, su neseniai operuota koja, bėgo jausdamas skausmus, bet vis dėlto – baigė. Balčiūnas atbėgo viduriniam būry.

Šias lenktynes laimėjo prancūzas, o komandinėse varžybose nugalėjo Portugalija.

Treniruotė Colorado kalnuose

Pusę metų prieš šias kroso pirmenybes, grupė Amerikos lietuvių, lengvosios atletikos mėgėjų (dešimt žmonių), norėdami padėti Ingai geriau pasiruošti lenktynėms, sutiko finansuoti jos treniruotes Colorado kalnuose. Jonas Bernotavicz, atsiųsdamas savo auką, rašė: "Man tiek liko mažai laiko šitoj žemėj ir, būdamas 85 metų, turiu ne tiek daug pinigų. Bet vis dėlto noriu padėti šiai lietuvaitei, būsimajai Lietuvos bėgimo žvaigždei". Labai didelis ačiū visam šiam aukotojų dešimtukui!

Colorado Inga treniravo treneris Vigil, kuris yra vienas iš pasaulio geriausių ilgųjų dis-

viso Atlanto Laivyno malūnparnių dalinius. Taip pat kiekviena tauta turėjo ir savo palydovą. Lietuvos palydovu buvo Command Master Chief Williams, Atlanto Laivyno Malūnparnių dalinio aukščiausias puskarininkis.

Po atidarymo ceremonijos, kai tautos su savo vėliavom įžygiavo į sporto aikštę ir pulkininkas Gola iš Belgijos (CISM vadas) atidarė šias 47-tas rungtynes, keturi naikintuvai švilpdami nuskrido per aikštę ir parašutininkas nusileido su CISM vėliava, tada visi komandų vadovai, kartu su savo šeimininkais, nužygiavo padėti vainiką prie žuvusių Jūreivių paminklo. Commodore Hoffman ir lt. Juodeška nužygiavo kartu.

Po kroso lenktynių Commodore Hoffman ir jo štabas pakvietė lietuvius į restoraną užkąsti ir pakelti taures už puikų Ingos laimėjimą.

Uždarymas

Šeštadienį atėjo laikas išsiskirti, palikti naujus draugus ir grįžti atgal į namus. Inga išskrido į Lietuvą anksti rytą. Rai-

AKTORIUS RICHARD GERE LANKOSI ALBANŲ PABĖGĖLIŲ STOVYKLOJE

(atkelta iš 1 psl.)

kaip 135,000 žmonių. "Aš palaikau žmogiškumą. Noriu pats suprasti, kas vyksta," – sakė Gere, atvykęs į didžiausią pabėgėlių stovyklą, kuri yra apie 6 mylios nuo Skopje. – Jeigu yra bent koks būdas jiems padėti, aš tą padarysiu". Jis kalbėjosi su pabėgėliu, vardu Skender, kuris gavo aktoriaus autografą ir tapo neoficialiu jo vertėju. "Kokia čia didžiausia problema? Maistas, vanduo?" – Klausė Gere. "Purvas", – atsakė Skender. (AP, Brazda, Makedonija)

Neringa Inc. s. Nek.Pr.Marijos Seserimis organizuoja ir praveda stovyklas "Neringos" stovyklavietėje Vermonte

1999m. "NERINGOS" STOVYKLOS

Lietuvių kalba liepos 11-25 d.d. - vaikams 10-16 metų
liepos 25-31 d.d. - vaikams 6-10 metų
liepos 25-31 d.d. - vaikams 13-16 metų
rugpjūčio 1-7 d.d. - šeimoms su mažais vaikais
Anglų kalba - Lietuvių kilmės
rugpjūčio 8-21 d.d. - vaikams 7-16 metų
rugpjūčio 21-24 d.d. - šeimoms su mažais vaikais

INFORMACIJA – REGISTRACIJA

krėptis į Daną Grauskaite:

66 Salisbury Rd. Watertown MA 02472

tel: 617-923-4583

e-mail: neringai@yahoo.com

DARBININKAS

E-mail: jkeleras@aol.com

NEW YORK

Redakcija (718) 827-1352
Redakc. FAX (718) 827-2964
Administr. (718) 827-1351

Spaustuvė (718) 827-1350
Vienuolynas ... (718) 235-5962
Vyskupas (718) 827-7932
Salė (kor.) (718) 827-9645
Salės adm. (718) 235-8386

341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

NATO 50-tųjų metinių

minėjimas New Yorke įvyko š. m. balandžio 21 d. Ellis Island saloje. Pagrindiniu prelegentu buvo JAV viceprezidentas Al Gore. Dalyvavo per 200 kviestinių svečių, atstovaujančių New Yorko - New Jersey etninėms bendruomenėms. Lietuviams atstovavo **vyskupas Paulius A. Baltakis, OFM**, ir kun. G. Jonikas, Šeduvos klebonas. Minėjimą rengė Ellis Island komitetas. Apie tai aprašė *New York Times* š. m. balandžio 22 d. laidoje.

Motinos Dienos novenos mišios bus aukojamos Pranciškonų koplyčioje kasdien gegužės 9 - gegužės 30 d. už gyvas ir mirusias motinas, kurių vardai buvo atsiųsti vienuolynui.

Višpaties Atsiminymo parapijos žinios

Gegužės 9 d. yra Motinos diena. Visos mišios tą dieną yra skirtos už gyvas ir mirusias motinas. Dėl mišių intencijų prašome kreiptis į kleboniją darbo valandomis tel. 326-2236.

Gegužės 30 d. Lietuvos Vyčių 110 kuopos nariai dalyvaus **Memorial Day parade** Masspeth miestelyje. Visi kviečiami prisidėti ir dalyvauti 11:15 val. lietuviškose mišiose, parade ir vyčių susirinkime ir vaišėse.

Birželio 6 d., Kristaus Kūno ir Kraujo šventėje parapijiečiai kviečiami dalyvauti trijų kaimyninių parapijų **bendroje procesijoje** pagerbti švč. Sakramentą. Procesija prasidės Holy Cross par. bažnyčioje.

Vyskupo Pauliaus A. Baltakio biuleteniai - *Vyskupo informacija* (lietuviškai) ir *Bishop's Brief* (angliškai) - Sekminių numeriai jau išsiuntinėti. Čia telpa: *Betliejus 2000* (vedamasis); *Išėjimo sielovados atėjimas*; skyreliai: *Pagalba dvasiniam susikaupimui*; *sąrašas dvasiškų, kurie 1999 metų pirmą pusę švenčia kunigystės sukaktis*; 1999 m. lietuviškų parapijų sukaktys; *Piligriminės kelionės*; *Trumpos žinios iš visur*; *sąrašas išėjimo mirusių kunigų* ir kt. Biuletenis siuntinėjamas Vyskupo Fondo rėmėjams, organizacijoms, spaudai ir visiems dvasiškiams (lietuvių kilmės kunigams ir seselėms), gyvenantiems užsienyje. Kas norėtų šį biuletinį gauti, prašom rašyti: Bishop's Office, 361 Highland Blvd., Brooklyn, NY, 11207. Biuletinį redaguoja Alg. Šilbajoris, 102 Cotton Seed Tr., Ormond Beach, FL, 32174.

Lietuvių Žurnalistų Sąjungos valdyba

kviečia visus dalyvauti

SPAUDOS VAKARONĖJE

šeštadienį, 1999 m. gegužės 22 d.

Kultūros Židinyje, 361 Highland Blvd., Brooklyn, NY*

Programoje:

humoristas **VLADAS VIJEIKIS** iš Chicagos

Pradžią: kokteiliai - 6 val., vakarienė - 7 val.

Įėjimo auka - 25 dol.

Biilietus ar stalus užsisakyti iki gegužės 19 d. pas:

Paulių Jurkų - 718-441-3612

Živilę Jurienę - 718-847-3133

Malviną Klivečienę - 718-296-0406

Julijū Vėblaitį - 908-687-4943

"Skamba terška žiedeliai..."

Koncertuoja Lietuvos dailės muziejaus ansamblis "Kanklės"

Lietuvai atgavus nepriklausomybę ir gal porą metų anksčiau buvome apščiapdovanoti iš Tėvynės atvykusiais įvairių rūšių menininkais bei meninių grupių koncertais. Vieni iš jų, ypač patys pirmieji, mus labai jaudino, net ir ašarą tekdavo nubraukti (ansamblis "Ratilio"). Gėrėjomes aukštą meninį lygį pasiekusiais choralais ("Pastoralė", "Virgo", "Vytis", "Leliūnai") ir kt. Deja, "nepamirštamais" paliko mus aplankę ir armončikai, skripkininkai, klumpininkai bei kiti panašios rūšies "menininkai", kurių tikslas buvo tik pasipinigauti.

Balandžio 18 d., sekmadienį, išgirdome Lietuvos dailės muziejaus ansamblį "Kanklės", kuris gerokai skyrėsi nuo visų kitų anksčiau girdėtų meninių grupių.

"Kanklės" savo amžių skaičiuoja nuo 1971 metų. Tačiau iki 1992 metų ansamblis buvo tik "Kanklių trio". 1992 m. pasikvietęs du grojančius liaudies instrumentais ir vieną dainininkę, ansamblis pasivadino "Kanklių" vardu. Per tuos keletą metų ansamblis išgijo didele patirtimi. Daug koncertavo Lietuvoje ir užsienyje. JAV lankosi jau trečią kartą.

Reikia pastebėti, kad mūsų tautinės kanklės per pastaruosius kelis dešimtmečius buvo pripažintos koncertiniu instrumentu. Muziką kanklėms kuria kompozitoriai A. Bražinskas, J. Tamulionis, J. Tallat-Kelpša, V. Mikalauskas, V. Bartulis ir kt.

Koncerto pradžioje ansamblių ičiai į sceną rinkosi birbynėmis grodami A. Bražinsko "Mėlo-dija", o jau scenoje sėdinčios kanklininkės taip pat prisijungė prie jų.

Po to įsirišius ir solistei, buvo išgirsta "Vienam daržė" (komp. J. Tallat-Kelpša), "Vai žydėk, žydėk" ir "Skamba terška žiedeliai" (harmonizuota V. Patietūro), "Ir atėjo bernuželis", "Trys žemaičių dainos" (muz. A. Lapinsko) bei devynių senovinių lietuvių šokių ir dainų pynė. Ši pynė susilaukė itin didelio dėmesio. Toje pynėje buvo pademonstruota ištaisa eilė liaudies instrumentų. Skambėjo lumzdeliai, birbynės, skudučiai, Sekminių ragelis, žinoma, senosios kanklės ir kt. Tais instrumentais groja visi ansamblio nariai.

Su A. Lapinsko "Šviesia naktim..." buvo užskleista pirmoji programos dalis.

Antroji dalis pradėta skaitant Pr. Lemberio eilėraštį "Kanklės". Skambėjo lietuvių klasikų ir šių dienų kompozitorių kūriniai: B. Dvariono "Šventė" ir Dailios arija iš jo operos "Dalia" (solistė A. Stundytė), J. Gruodžio "Visur ty-la" ir "Aguonėlės", A. Kačanauskio "Prie Nemunėlio" ir "Tarantella", J. Juozapaitis vokalinis ciklas iš penkių S. Nėries eilėraščių "Diemedžiū žydėsiu", V. Bartulio "Aušra", V. Mikalausko keturių dainos ir pabaigai J. Tallat-Kelpšos "Mano sieloj šiandien šventė".

Nutilus paskutiniam dainos garsui, klausytojams garsiai plo-jant, visi ansamblio atlikėjai buvo apdovanoti gelėmis.

Iš koncerte dalyvavusių reakcijos buvo galima drąsiai spręsti, kad "Kanklės" jų neapvylė. Entuziastingai buvo plovama ne tik koncerto pabaigoje, bet ir po kiekvieno atlikto kūrinio.

Tvirtai sustyguotam "Kanklių" ansamblui vadovauja ir kartu su kanklininkėmis - V. Alenskienė ir A. Juškevičienė - kanklėmis groja Lietuvos muzikos akademijos docentė Lina Naikelienė. Birbynes, lumzdelius pučia K. Miškiška ir E. Čiplys. Ansamblio solistė - operos solistės I. Milkevičiūtės mokinė Aušrinė Stundytė.

Visi ansamblių ičiai - profesionalūs muzikai, baigę Lietuvos muzikos akademiją. Jie ne tik groja, bet ir dainuoja.

Atskirai tenka paminėti ansamblio solistę A. Stundytę. Jos vidutinio stiprumo lyrinio sopranas balsas skamba švelniai. Jai nereikia didesnių pastangų aukštosios gaidoms. Grįžęs į žemesnį registrą jos balsas igauna minkštą mezzosoprano atspalvį. Solistės dainavimas nepaprastai derinasi prie ansamblio instrumentų.

- o -

Koncertą suorganizavo didžiausia ir veikliausia LB Queens apylinkė, kuriai pirmininkauja Ramutė Česnavičienė.

p. palys

"Kanklių" ansamblių ičiai atlieka programą balandžio 18 d. Kultūros Židinyje V. Kelerienės nuotr.

DARBININKUI PAREMTI AUKOJO:

DARBININKO skaitytojai, atsiuntę prenumeratą, prisidėję aukomis laikraščiai stiprinti ir atsilyginę už įvairius patarnavimus.

Po 20 dol.: Theresa Mauragas, New Providence, NJ; K. Ciurlys, No. Brunswick, NJ; P. Brazauskas, Paramus, NJ; Ed. Juchnevicius, Roselle, NJ; Eugenia Vigelis, Pennsville, NJ; J. Vėblaitis, Union, NJ; Aldona Pintsch, West Milford, NJ; C. Karbocius, Amsterdam, NJ; Anna Skurdenis, Brooklyn, NY; J. Cesnavicius, Croton, NY; Janina Bagdas, Douglaston, NY; Ramutė Zelezniakienė, Forest Hills, NY; E. Remeza, Manhasset, NY; A. J. Miknys, New York, NY; Juzė ir Juozas Zukas, Port Washington, NY; H. Andruska, Woodhaven, NY; Alf. Ilgutis, Woodhaven, NY; A. Palevicius, Hudson, NY; V. Andrusaitis, Richmond Hgths, OH; Eufemija Steponis, Seven Hills, OH; V. Buinys, Blue Bell, PA; Pliuskonis, Huntingdon Valley, PA; Alg. Gečys, Huntingdon Valley, PA; Rev. P. Burkauskas, Philadelphia, PA; Donna Sulmer, Springfield, PA; A. Simonis, Westchester, A; P. Tribuissis, Providence, RI; Dr. Gina Skucas, Fairfax, VA; Arv. Barzdukas, Falls Church, VA.

Po 15 dol.: J. Dapkus, Hart-

ford, CT; Alf. Zdanys, Newington, CT; Ramona Juralis, West Hartford, CT; Vanda Bagdonas, Daytona Beach, FL; C. Siulte, Palm Coast, FL; Irena Sodeikienė, Treasure Island, FL; Vl. Garsys, Worcester, MA; R. S. Boris, Waterford, MI; Adele Rysavy, Flushing, NY.

Po 10 dol.: Milda Kvedaras, Sun City, AZ; J. Valukonis, Glendale, CA; K. Kaminskas, Ansonia, CT; Teresė Shimaitis, Hamden, CT; V. Radzevicius, Norwalk, CT; Rev. R. Krasauskas, Putnam, CT; Alf. Martinėnas, Wallingford, CT; J. Strungys, Waterbury, CT; A. Dzikas, W. Hartford, CT; Teresa Bakanas, Wilmington, DE; V. Kaupas, Clearwater, FL; J. Daniliauskas, Gulfport, FL; V. Oniunas, Juno Beach, FL; Adele Grybauskas, Lake Worth, FL; J. Arminas, Pt. St. Lucie, FL; Elena Jasaitienė, St. Petersburg, FL; M. Kleinaitis, St. Petersburg, FL; B. J. Mikalauskas, Seminole, FL; Vl. Vasi-kauskas, Seminole, FL; J. Chapu-kauskas, Sunny Hills, FL; V. Labutis, Sunny Hills, FL; V. Macys, Sunny Hills, FL; V. Butvydas, Wel-lington, FL; A. ir P. Steponavi-čiai, Brookfield, IL; V. A. Juod-ka, Chicago, IL; A. Šešplaukis, Chicago, IL; Vyt. Kasniunas, Beverly Shores, IN; Ed. Kemfert,

Baltimore, MD; Joana Vaiciu-laitis-Slavikas, Baltimore, MD; Aldona Aistis, Temple Hills, MD; B. Povilavicius, Arlington, MA; Aldona Zagurskis, Boston, MA; M. Sermuksnis, Boylston, MA; K. Bacanskas, Dorchester, MA; Konstancija Vasiliauskas, Boston, MA; Danguolė Kasper, Brockton, MA; Tekle Bogusas, So. Boston, MA; Vyt. Rastonis, Centerville, MA; S. Zikas, Melrose, MA; Helen Dousa, Watertown, MA; J. Maskeliunas, Webster, MA; J. Spakevicius, Westwood, MA; Joe Suopys, Detroit, MI; Ant. Janu-sis, Livonia, MI; Neda Girnys, Clarksburg, NJ; Sofija Klimas, Little Falls, NJ; C. Navickas, Pis-cataway, NJ; Danutė Surdėnas, Turnersville, NJ; Alf. Mikalainis, Franklin, NH; O. Adams, Brook-lyn, NY; J. Lukosius, Brooklyn, NY; Virg. ir Asta Barkauskas, Glen Cove, NY; Jadvyga Matulaitis, Hillcrest, NY; V. Dragunevicius, Mamaroneck, NY; Rasa Razgaitis, Oyster Bay, NY; Stefa Savuky-nas, Pomona, NY.

Kiekviena auka yra didelė pagal-ba DARBININKUI. Laikraščio ateit-is, tuo pačiu ir lietuvių išėjimoje priklauso nuo aukotojų dosnumo. Vien iš prenumeratos nebūtų gali-ma išsilaikyti.

Nuoširdžiai dėkojame.

Darbininko administracija

SKELBIMAI

Tik 46 centai už minutę skambinant i Lietuvą; 9,9 cento - JAV; negi atsispirsite tokiam RSL/ CYBERLINK pasiūlymui? Lietuvius aptarnauja nuo 1986 m. Nemokėsite nei mėnesinių, nei registracijos mo-kesčių. Jokio papildomo kodo. Teiraukitės lietuviškai nuo 5 iki 9 val. vak. tel. 708-386-0556. (sk.)

Moterims siūlomi darbai amerikiečių šeimose. Turi susikal-bėti angliškai, mėgti vaikus, žinoti namų ruošos darbus. Patikima agen-tūra. Tel. (516) 377-1401. (sk.)

Lietuviai, lauko priežiūros darbu (landscaping/maintenance) ben-drovės savininkas, Washington, DC, ieško dviejų darbininkų, kurie galėtų atlikti lauko priežiūros dar-bus. Pradinis mokestis \$6.00 į val. ir viršvalandžiai. Reikalingas darbo leidimas. Suteikiamas pigus butas - 130 dol. mėnesiui. Tel. (202) 244-2373. (sk.)

Butai pensininkams, moder-nūs, erdvūs, savarankiškai tvarkytis, lietuviškoje aplinkoje, Marijos Nekalto Prasiidėjimo seserų priežiū-roje. Pasinaudokite šia proga, kreip-kites: Villa Maria, P. O. Box 155, Thompson, CT 06277. (sk.)

"Neringos" stovykla Marlboro, Vermont, ieško patyrusių sei-mininkų dirbti stovykloje liepos ir rugpjūčio mėnesiais. Šeiminin-kas/ė turi turėti patirties ruošti dide-lius maisto kiekius (100 - 180 žmo-nių) ir turi turėti darbo leidimą Amerikoje. Prašoma skambinti Da-nai Grajauskaitei 617-923-45683. (sk.)

Ieškau vyresnio amžiaus mo-teris prižiūrėti senutę ir gyventi šeimoje. Skambinti (732) 237-0759. (sk.)

"LIETUVOS AIDAS" - Vil-niujė leidžiamas patriotinės minties ir plačios informacijos dienraštis, siuntinėjamas oro paštu kas savaitę po 5 nume-rius voke, skaitytoją pasiekia per 3 dienas. Lietuvos paštui nuo 1998.06.01 jo siuntimo kainą pakėlus 43%, arba 40 dol. per metus, dabar "Lietuvos aido" prenumerata JAV kainuoja: me-tams - 170 dol.; pusei metų - 90 dol.; ketvirčiui metų - 46 dol. Čekiai rašomi "Lietuvos aido" vardu ir su adresu siunčiami "Lietuvos aido" igaliojiniui JAV Broniui Juodeliui - 239 Brook-side Lane, Willowbrook, IL 60514-2914, USA. Tel. 630 986-1613.

Kretingos pranciškonų labdaros valgyklai, kuri buvo aprašyta DARBININKO Nr. 29, aukojo:

Kun. Vytas Memėnas, Frankfort, IL - 100 dol.

Norintieji prisidėti prie šios valgyklos išlaikymo, prašomi aukas siųsti:

Franciscan Fathers
361 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207.

Pažymėkite, kad tai jūsų auka Kretingos vienuolyno labdaros valgyklai.

"VILTIES" siuntinių agen-tūra praneša, kad konteine-ris i Lietuvą išėjo gegužės 3 d. Pranešime spaudoje, kada siuntiniai Lietuvoje bus išvežioti gavėjams. Dėl daugiau infor-macijų prašome kreiptis i mūsų atstovą Brooklyne **Algį Jan-kauską, tel. (718) 849-2260.** Susitarus jis paims siuntinius iš namų.

Atlantic Express corp., siuntinių i Lietuvą persiuntimo bendrovė, siuntinius vėl priims **gegužės 15 d.,** šeštadienį, nuo 12 val. iki 1 val. popiet Kultūros Židinio kieme. Dėl informacijų - **tel. (914) 258-5133.**

Siuntiniai i Lietuvą laivu arba oru. Pinigai pervedami **doleriais** per 2 - 5 dienas.

TRANSPAK,
4545 W. 63rd St.
Chicago, IL 60629
tel. (773) 838-1050.